

ELSŐ KÉZBŐL A HADERŐRŐL!

magyar

HONVÉD

www.honvedelem.hu

A Honvédelmi Minisztérium magazinja – 2015. október XXVI. évf. 10. szám – 390 Ft

BRAVE WARRIOR 2015

977086569300615010

BRAVE WARRIOR 2015 ELNEVEZÉSEL TÖBBNEMZETI HADGYAKORLAT KEZDŐDÖTT SZEPTEMBER KÖZEPÉN HAZÁNKBAN. AZ ERŐPRÓBA LÁTVÁNYOS MOZZANATTAL INDULT: A GYAKORLATRA ÉRKEZŐ AMERIKAI ERŐK VÍZI ÁTKELÉST HAJTOTTAK VÉGRE A SZENTESI MŰSZAKIAK ÁLTAL ÉPÍTETT PONTONHÍDON, GYŐR TÉRSÉGÉBEN, A MOSONI-DUNÁN.

Híd a telke mindenek

BÁTOR HARCOSOK

KI HITTE VOLNA AKÁR CSAK NÉHÁNY ÉVVEL EZELŐTTIS, HOGY EGYSZER AZ AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK HADSEREGÉNEK EGYIK ALAKULATA – A 4. PÁNCÉLOS FELHÉRTŐ-ZÁSZLÓALI – 800 KILOMÉTERES SZÁRZAFÖLDI MENETET VÉGREHAJTVÁ ÉRKEZIK MAJD MEG A VESZPRÉM KÖZELÉBEN TALÁLHATÓ, MAGYAR KATONÁK ÁLTAL KIALAKÍTOTT ÚJMAJORI TÁBORBA? PEDIG A BRAVE WARRIOR (BÁTOR HARCOS) 2015 ELNEVEZÉSŰ HADGYAKORLATON TÖBBEK KÖZÖTT EZ IS MEGTÖRÉNT.

Szinte jósra van látni katonáinkat és az amerikai erőket egy-egy feladatra felkészítve az október 21-ig tartó Brave Warrior 2015 során gyakorlatok, tanulmányok és egyéb feladatok között. A pontonhíd építésénél az amerikai csapatok a magyar csapatok mellett voltak. A pontonhíd építésénél az amerikai csapatok a magyar csapatok mellett voltak. A pontonhíd építésénél az amerikai csapatok a magyar csapatok mellett voltak.

MAGYAR HONVÉD

MAGYAR HONVÉD

4 Bosznia-Hercegovinában korántsem annyira nyugodt a helyzet, mint amilyenek kívülről látszik.

28 A baltikumi légtérrendészeti feladat új kihívások elé állította a Magyar Honvédség légierijét.

40 Tizenhárom nemzet csaknem 400 katonája vett részt Pápán az összhaderőnemi, személyi mentésre felkészítő képzésen.

**A MAGYAR HONVÉD
MAGAZIN KÖVETKEZŐ
SZÁMA
2015. NOVEMBER 13-ÁN
JELENIK MEG.**

HM ZRÍNYI
TÉRKÉPÉSZETI ÉS KOMMUNIKÁCIÓS
SZOLGÁLTATÓ KÖZHASZNÚ NONPROFIT KFT.

HADERŐ

Parázs a hamu alatt 4

NAGYVILÁG

Sarkvidéki versenyfutás 8

Radar 12

Missziós hírek 14

SEREGSZEMLE

Határszemle 16

Harcostársak békében 18

Szeptemberben történt 20

Alakulat születik 24

Napváros katonái 28

Griffek és Sasok 32

Lazán megúszták 34

Bátor harcosok 36

Mentőangyalok 40

Tiszai Vasmacska 42

HADITECHNIKA

Csendes halál 44

HÁTORSZÁG

Bosszúhadjárat 48

A védelem fegyvere 52

Amit látnod kell! 56

Esküvő kardokkal 58

Tankos találkozó 60

Közérdekű 62

**A Honvédelmi
Minisztérium magazinja
XXVI. évfolyam 2015.
10. szám**

Kiadja a HM ZRÍNYI Térképészeti
és Kommunikációs Szolgáltató
Közhasznú Nonprofit
Korlátolt Felelősségű Társaság.

Felelős kiadó:

DR. BOZSONYI KÁROLY
ügyvezető

Nyomtatás:

A kft. saját nyomdájában

Felelős vezető:

A kft. ügyvezetője

Szerkesztőség: 1087 Budapest,

Kerepesi út 29/B Postacím: 1440

Budapest, Pf. 22 Tel.: 459-5315,

HM: 27-913 fax: 459-5351

E-mail: magyarhonved@armedia.hu

Főszerkesztő:

SZABÓ BÉLA

Főszerkesztő-helyettes:

FEITH LÁSZLÓ

Olvasószerkesztő:

GYÖRI LÁSZLÓ

Lapszerkesztők:

SINKA ISTVÁN, TRAUTMANN BALÁZS

Régió-tudósítók:

GALAMBOS SÁNDOR, KÁLMÁNFI GÁBOR

Fotóriporterek:

DÉVÉNYI VERONIKA, GALOVTSIK GÁBOR,

KRASZNAI-NEHREBECZKY MÁRIA, RÁCZ

TÜNDE (KÉPSZERKESZTŐ), TÓTH LÁSZLÓ

Tervezőszerkesztő:

GRÓF ISTVÁN

É HAVI MAGAZINUNKAT

FEITH LÁSZLÓ SZERKESZTETTE

Borítófotó: Rácz Tünde

ISSN: 0865-6932

Lapunk az Európai Katonai Saj-
tószövetség (European Military Press
Association) tagja

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta
Rt. Hírlapüzletága (1089 Bp. VIII.,
Orczy tér 1.), előfizethető valamennyi
postán, kézbesítőknél, e-mailben: hirlap-
előfizetes@posta.hu, faxon: 303-3440.

További információ:

06-80-444-444

60 Kalocsán az egykori MN 1549
harckocsiezred nyugállományú
„tankosai” emlékeztek a közösen
eltöltött évekre.

PARÁZS A HAMU ALATT

BOSZNIA-HERCEGOVINÁBAN 2004-BEN VÁLTOTTA FEL A NATO ÁLTAL IRÁNYÍTOTT SFOR-T AZ EURÓPAI UNIÓ ÉGISZÉ ALATT MŰKÖDŐ EUFOR- (EUROPEAN UNION FORCE) MISSZIÓ. A JELENLEG HUSZONEGY NEMZETBŐL ÁLLÓ NEMZETKÖZI HADERŐ TÖRZSFŐNÖKE IMMÁR HOSSZÚ ÉVEK ÓTA MAGYAR. IDÉN MÁJUSTÓL MIHÓCZA ZOLTÁN DANDÁRTÁBORNOK TÖLTI BE A TISZTSÉGET, AMELY EGYBEN A PARANCSNOKHELYETTESI TEENDŐK ELLÁTÁSÁT IS JELENTI.

Az ohiói Daytonban 1995. november 21-én kötötték meg azt az egyezményt, amely lezárta a Jugoszlávia felbomlása után kitört három és fél évig tartó boszniai háborút. A megállapodás értelmében Bosznia-Hercegovina föderatív állammá vált, amelyet a bosnyák–horvát társulás és a boszniai szerb köztársaság alkot. A szerződés egyik leglényegesebb eleme a közös törvényhozás, kormány, és a rotációban forgó közös elnökség – ezzel együtt a közös hadsereg.

– A daytoni békének sok vitatható pontja van; mostanában ismét felerősödtek azok a hangok, amelyek a felülvizsgálatát szorgalmazzák. Eredeti funkcióját a mai napig betölti, de valóban vannak furcsa elemei, például az, hogy a

három fő népcsoport tagjain kívül a többi is rendelkezik választó joggal, de nem választható. Ennek ellenére ez a paktum teszi lehetővé, hogy az itt állomásozó békefenntartó erők mandátumát évről évre meghosszabbítsák – mondja Mihócza tábornok, aki a hadművelési területen szolgáló nemzetközi kontingensek érdekes viszonyrendszerébe is betekintést enged.

– 2004-ben történt a nagy váltás. Addig az SFOR kontingensei látták el a békefenntartói feladatokat, NATO-hadművelet részeként, míg az EUFOR már az Európai Unió zászlaja alatt végzi tevékenységét. A két szervezet állománya egyébként nagyban fedi egymást, az EU-s hadműveleteket gyakorlatilag ugyanazok a katonák hajtják végre, akik más-

Mihócza Zoltán dandártábornok

kor a NATO-missziókban is részt vesznek. A boszniai helyzet azonban ennél kicsit bonyolultabb. A NATO ugyanis negyven fővel ott hagyott egy parancsnokságot (NATO HQ SARAJEVO), amelynek egyébként szintén magyar a törzsfőnöke. A két szervezeti elemnek pedig minden tekintetben együtt kell működnie egymással. Komolyabb szituáció esetén pedig életbe lépne a „Berlin Plus egyezmény”, amely összekapcsolná az EU műveleteket a NATO tervezési folyamatával – részletezi az EUFOR törzsfőnöke.

Arra, hogy miért van szükség a folyamatos jelenlételre, egyszerű a válasz. Bár a daytoni béke utáni konszolidáció miatt ma már csak mintegy hatszáz katona szolgál az EUFOR-ban (az IFOR és az SFOR idején ez a szám még tízezres nagyságrendű volt), a helyzet korántsem annyira nyugodt, mint amilyennek kívülről látszik.

– Sokkal inkább biztonsági kérdéssel állunk szemben, semmint politikaival. Bár a háború befejezéséről beszélünk, valójában nem fejeződött be. Egy háború többnyire az egyik fél győzelmével zárul, a győztes diktál, a vesztes pedig elfogadja a feltételeket. Itt azonban nem volt győztes, tehát ott lapul a parázs a hamu alatt. Nincsenek etnikai villongá-

sok, ám a szociális-gazdasági probléma, a munkanélküliség, a feketegazdaság, a bürokrácia feszültté teszi a légkört – mondja Mihócza tábornok.

UGRÁSRA KÉSZEN

Az, hogy az utóbbi gondok mennyire valósak, arra jó példa a 2014 februárjában kitört tüntetési hullám. Az országban óriási a munkanélküliség, a munkabérek európai mércével mérve szinte el-

enyészőek, virágzik a szürke- és a feketegazdaság. Ez a szociális és gazdasági reménytelenség alapvetően határozza meg a biztonsági környezetet is, ez vezetett ahhoz a tüntetéssorozathoz, amely miatt az EUFOR katonái azonnali bevetésre készen álltak. Beavatkozásra végül nem volt szükség, az indulatok lecsillapodtak, de a történetek rávilágítottak arra, hogy mennyire fontos a nemzetközi erők jelenléte. A huszonegy nemzetből a legnagyobb szerepet az osztrák,

a török és a magyar kontingensek töltik be. A magyarok mintegy 160 fővel képviseltetik magukat.

– Köztes tartalék századot adunk, ami azt jelenti, hogy az alakulat vagy itthon áll készenlétben, vagy teljes létszámban Szarajevóban állomásozik. A török század folyamatosan kint van, az osztrák–magyar pedig éves rotációban váltja egymást. Az egyik látja el a védelmi feladatokat (force protection), a másik adja a gyorsreagálású erőt (QRF). A két feladatkör havonta cserél gazdát, de a készenlét folyamatos – válaszja Mihócza tábornok, aki egyben a tartalék erők fontosságát is kiemeli.

– Az EUFOR ténylegesen kint lévő állományát feszült helyzetben azonnal bővíteni kell – és lehet is. Jelenleg két századdal rendelkezünk a helyszínen, éppen ezért valamilyen konfliktus kialakulása esetén a parancsnoknak azonnal kérnie kell a köztes tartalék erő átcsoportosítását. 2014-ben erre végül nem került sor, alapvetően a helyi rendőri szervek kezelik a problémás eseteket. A közel tízezres bosznia-hercegovinai haderőnek ez nem feladata. Nem is lehet, hiszen a helyi hadsereg – a kormányzó csúcsszervhez hasonlóan – a három entitásból, a bosnyákból, a szerbből és a horvátból áll össze. Ilyen szituációban elég veszélyes lenne őket bevetni – összegez az EUFOR törzsfőnöke, felvetve egy újabb érdekes témát.

FURCSA HADSEREG

A boszniai hadseregen belül önmagában nem okoz gondot a vegyítés.

– A haderő a daytoni megállapodás óta egyfajta mintája annak, hogyan lehet a három nemzet résztvevőit szerencsésen ötvözni bizonyos keretek között. A vezérkari főnök jelenleg például horvát, az egyik helyettese szerb, a másik muzulmán bosnyák. Ez alakulati szinten is így van, a három népcsoportból kerül ki a parancsnok és annak két legfontosabb segítője. Ez rotációs rend-

szerben működik egészen zászlóaljszintig. Onnan lefelé már különböző entitású alegységek vannak – fogalmaz Mihócza tábornok.

A furcsaságok azonban más területen is felbukkannak. Három olyan dandárja van a boszniai haderőnek, amely a három népcsoport szerint épül fel: egy szerb, egy horvát, egy bosnyák. Mindhárom dandárban találunk például külön tüzérszállóaljat, lövészszállóaljat és mindenféle olyan harci eszközt, amelyek a Magyar Honvédségben nem egy helyen fordulnak elő, hanem különböző alakulatoknál szétszórva. Azaz nem specializált alakulatokról beszélünk, hanem mindent magukba olvasztó dandárokról.

– Valamennyi igyekszik megtartani a saját fegyverzetét, és csak nagyon nehezen hajlandók lemondani róla. A „nekem is legyen, ami neked van” mentalitás általában egyetlen dologra utal: ha egyszer újra egymás ellen akarnak harcolni, akkor egyik se legyen hátrányban a többihez képest. Ez ráadásul rengeteg pénzbe kerül. Tegyük hozzá, hogy a boszniai hadseregben jelenleg mintegy 2000 veterán szolgál. Olyan katonákról beszélünk, akik harcoltak a háborúban, a mai követelményrendszer azonban már teljesen más, mint az ő idejükben. Hogy finoman fogalmazzak, a haderő így biztosítja számukra az életjáradékot – részletezi a tábornok.

A boszniai hadseregnek alapvetően kettős stratégiai célja van. Az egyik: részvétel a béketámogató műveletekben (például Afganisztánban is szolgáltak boszniai katonák), a másik a katasztró-

Mihócza tábornok Johann Luif vezérőrnaggyal, az EUFOR parancsnokával, illetve Giselle M. Wilz dandártábornokkal, a szarajevói NATO-parancsnokság parancsnokával egy katonai rendezvényen.

favédelmi feladatok ellátása. Ami a haderő nemzetközi részvételét illeti, az első hallásra kissé furcsa.

– Nem sok olyan békepartnerségi (Partnership for Peace – PfP) ország van, ahol nemzetközi békefenntartók állomásoznak, de közben katonái szintén nemzetközi katonai missziókban vesznek részt – mutat rá a törzsfőnök.

Miután az EUFOR azonnal bevethető erőinek száma egy 2012-es átalakítás során csökkent, sokkal nagyobb hangsúlyt kapott az információszerezés. Ezt a feladatot az úgynevezett összekötő- és megfigyelőházak (ÖMH) látják el. Az EUFOR tizenhét ilyen tart fent szerte Bosznia-Hercegovinában. Az itt dolgozók kapcsolatban állnak a helyi közösségekkel annak érdekében, hogy naprakész információval rendelkezzenek azok

működéséről, az esetlegesen kialakuló veszélyhelyzetekről. Az ÖMH-rendszerben döntően katonai szakemberek, tolmácsok, helyi civil alkalmazottak dolgoznak. A csoportok sokféle módon látják el feladataikat. Megbeszéléseket tartanak a helyi közösségek, valamint a nemzeti és a nemzetközi szervezetek képviselőivel, találkoznak és beszélgetnek a helyi lakosokkal az utcán, az étteremben, az üzletben, a különböző helyi rendezvényeken, a megemlékezéseken, vagy a sztrájkok és demonstrációk alkalmával. Az összekötőházak tevékenysége kiterjed a helyi közösségek életvitelének valamennyi dimenziójára, amelyről nyílt és átlátható módon gyűjtenek információkat. Ezeket aztán egy koordinációs központ értékeli és továbbítja az EUFOR parancsnokságának.

A MIGRÁNSOK ÚJ ÚTVONALA?

A belső helyzet mellett egy új, mind nagyobbra növekvő problémával is szembe-sülnie kell az EUFOR parancsnokságnak. Biztonságpolitikai szakértők szerint a magyarországi déli határzár újraírhatja a migránsok útvonalait. Ezek közül az egyik Bosznia-Hercegovinán vezethet át. Erre vonatkozó kérdésünket Mihócza tábornok az egyik legidősebbnek nevezte.

– Reális a veszély, bár hozzá kell tenni, hogy a tél Bosznia-Hercegovinában igen kegyetlen, így nagyobb hullám abban az évszakban nem valószínű. Ettől függetlenül természetesen igyekszünk felkészülni mindenre. A 2016-os feladatszabás egyik legfontosabb pontja éppen a migránsokkal kapcsolatos. Számolunk vele, feladatul kaptuk, hogy találjuk meg a problémával kapcsolatos kiképzési formákat, amelyekkel támogathatjuk a boszniai haderő ilyen irányú tevékenységét. Itt elsősorban menekülttáborok felépítéséről, üzemeltetéséről, egészségügyi ellátó-pontok kiépítéséről, valamint szállítási feladatokról lehet szó. Az EUFOR természetesen krízishelyzet esetén is ellátja koordinátori feladatait. Ezért is vagyunk itt – összegez az EUFOR magyar törzsfőnöke.

Húsz év telt el a daytoni békekötés óta, de az világosan látszik, hogy annak felülírására még nem érkezett el az idő, mint ahogyan a nemzetközi békefenntartók kivonására sem. Az EUFOR jelenléte talán az egyetlen biztosíték arra a békés fejlődésre, amelyet az ország most magáénak tudhat. Ez azonban csak az alap. A három nemzetnek közös politikai gondolkodást kellene kialakítania, hogy az ország valóban tovább tudjon menni a megkezdett úton. Ameddig ez nem történik meg, bármikor robbanásveszélyessé válhat az amúgy is feszült légkör. Ha újra bekövetkezne egy nagyobb konfliktus, egyedül az EUFOR helyszínen tartózkodó és tartalékban álló csapatai tudnának kellő időben reagálni. Ahogyan Mihócza Zoltán tábornok fogalmaz: ha valahol a parázsból kipattan egy szikra, és abból lángtenger válik, azt nagyon gyorsan kell lokalizálni és elfojtani. Minél több idő telik el a reagálásig, annál nagyobb problémával találjuk magunkat szemben.

Oroszország kéri a jeget

SARKVIDÉKI VERSENYFUTÁS

A VILÁG EGYIK LEGHIDEGEBB TERÜLETE KÖRÜL KEZD FORRÓVÁ VÁLNI
A HELYZET. OROSZORSZÁG „BEJELENTKEZETT” AZ ÉSZAKI-SARK ELLENŐRZÉSÉRE.

Vlagyimir Putyin orosz elnök hatalomra kerülésével gyökeresen változott meg Oroszország viszonya az Északi-sarkhoz. Igaz, a terület korábban is érdekelte a Szovjetunió politikai és katonai vezetését: már az 1930-as években számos expedíciót indítottak az Arktiszra. A 2000-es évek első évtizedének végére – összhangban az orosz irányváltással, a Nyugat-ellenes hangok mesterseges, központi felerősítésével – ismét az orosz nacionalista retorika fontos eleme lett az Északi-sark, állapították meg az amerikai Center for Strategic & International Studies (CSIS) kutatói.

SAJÁT TERÜLET!

A kutatók Dmitrij Rogozin miniszterelnök-helyettes (egyben az orosz sarkvidéki bizottság elnöke) 2015 májusában elhangzott kemény szavait idézik: „Ez a mi felségterületünk, ez a mi kontinentális talapzatunk része, s mi gondosko-

dunk a biztonságáról. És pénzt is fogunk keresni ott... A Nyugat feltehet minket a beutazást tiltó listájára – a harckocsiknak nem kell vízum.”

E mondatokat lehet ugyan belföldi fogyasztásra szánt üzenetnek tekinteni, de a tények azt mutatják, hogy Oroszország vezetése komolyan gondolja az el-

A híres pillanat: orosz zászló az Északi-sarkponton.

Norvégia: Cold Response hadgyakorlat: a Nyugat is figyel.

Folyamatosak az orosz bázis-felújítási programok.

Az orosz politikai vezetés döntött: a sarkvidék orosz érdekerület.

hangzottak, s nem fél költséges lépéseket tenni az ügyben. Emlékezetes esemény volt, s persze ma már közel sem üres propagandafogásnak értékelhető az, hogy 2007 nyarán egy orosz kutató tengeralattjáró kitűzte a nemzeti lobogót a tengerfenéken – az Északi-sarkponton. A hajón ott volt az orosz parlament alsóházának két tagja is.

Az orosz követelések alapja az a vélemény, hogy az Északi-sark alatt húzódó tengerfenék, a Lomonoszov-hátság nem más, mint az eurázsiai kontinens, vagyis az orosz szárazföld folytatása. Ezt a nézetet ugyanakkor Oroszországon kívül senki nem osztja. Moszkva igényeit néha látványos katonai akciók is alátámasztják: például a Tu-160-as stratégiai nehézbombázó repülőgépek sarkvidéki bevetései, vagy éppen a 2015 márciusában, az orosz elnök által elrendelt hadgyakorlat. Ez utóbbi művelet több mint 45 ezer katonát, 15 tengeralattjárót és 41 hadihajót mozgatott meg. Bejelentették ötven volt arktiszi szovjet katonai bázis újrainvitását és modernizálását, amelyeket a Szovjetunió széthullását követően, takarékossági okokból hagytak el.

SARKVIDÉKI HADERŐ

Az Északi-sarkért folytatott verseny természetesen nagy hangsúlyt kap az orosz haderő fejlesztésében. 2014. december elsején megalakították például az Egyesített Sarkvidéki Stratégiai Parancsnokságot, hogy adott esetben megvédje Oroszország arktiszi területeit és annak környékét. Az Északi-sarkon érdekelt má-

sik négy állam (USA, Dánia, Kanada, Norvégia) közül még egyik sem hozott létre e célból magasabb katonai irányító szervezetet.

A parancsnokságnak fegyverek is keltenek: ezek fejlesztése gőzerővel folyik. Az orosz légvédelem alapját adó – különösen a távol-keleti és az északi, hiányos infrastruktúrájú területeken alkalmazott – nagy hatótávolságú MiG–31BM Foxhound nehézz vadászgépek például új, a műholdaktól és a Föld mágneses terétől független, továbbfejlesztett inerciális navigációs rendszert kapnak. Ezekkel pontosabbá és biztonságosabbá válik majd a repülési feladatok végrehajtása az Északi-sark felett is. Modernizálják a fedélzeti radarrendszert és az elektronikai önvédelmi eszközöket is.

A Pancir–S2 mobil légvédelmi rendszer szintén „téli kabátot kap”. A légvédelmi rakétákkal és gépágyúkkal felszerelt járműből olyan változatot fej-

MiG–31BM,
a sarkvidék őre.

Az orosz haderő komolyan készül az orosz sarkvidéki terület védelmére.

A jégmezők orosz igáslova, a Mi–8-as helikopter.

lesztenek ki, amely mínusz 50 Celsius-foknál alacsonyabb hőmérsékleten is képes működni. Elsősorban a fűtést és a hőszigetelést javítják, már csak azért is, hogy ne fagyjon meg a jármű hidraulikus folyadéka, kenő- és üzemanyaga.

Készül a jól bevált Mi–8-as sarkvidéki, AMTS–VA változata, de az új Il–114 szállító repülőgépek is lesz sítalpas futóművel ellátott modifikációja. Érdeemes megjegyezni, hogy a sok vitát kiváltott, végül a nyugati embargó áldozatául esett két, francia építésű (Mistral-osztályú), partraszállást támogató hajó „oroszosításánál” is fontos szempont volt a sarkköri üzemeltetés megteremtése. A repülőfedélzet például fűthető, míg a megnagyobbított hangárokba beférnek az arktiszi bevetésre felkészített, modernizált Ka–52M hajófedélzeti harci helikopterek is.

DRÁGA LESZ...

Kérdés, hogy a nyugati szankcióktól sújtott Oroszország gazdasága képes lesz-e közép- és hosszú távon finanszírozni a sarkvidéki haderőfejlesztést. Intő jel lehet a kutatók szerint, hogy az ukrajnai konfliktusban játszott szerepük miatt bevezetett nyugati szankciók óta lelassult a kőolaj- és földgázmezők kutatása, felmérése és fejlesztése. Pedig az orosz területi igények egyik célja éppen a klímaváltozás miatt is egyre fontosabbá és értékesebbé váló területek gazdasági fej-

lesztése lenne. Ehhez azonban nyugati partnerek, tőke és technológia kell. A jelenlegi geopolitikai helyzetben, az orosz–nyugati szembenállás idején azonban mindez nehezen elképzelhető. Késnek az olyan projektek is, mint amilyen az északi hajózási útvonal (Northern Sea Route, NSR) fejlesztése. Az orosz állami kőolaj- és földgázvezetékeket építő és üzemeltető, monopolcéggként működő Transznyeft pedig még 2014-ben jelezte, hogy elhalasztja két szibériai csővezetékének építését.

Oroszország számára ugyanakkor egyre fontosabbá válnak a sarkvidéki szénhidrogénmezők és ásványkincsek. Mindezek mellett azt sem szabad elfelejteni, hogy a nagy nyersanyag-igényű, komoly anyagi, technológiai és emberi erőforrásokkal rendelkező, Oroszországgal sajátos viszonyban lévő Kína is egyre aktívabb az Északi-sarkvidék környékén. Mint Szergej Sojgu orosz védelmi miniszter megjegyezte: „Néhány, az Északi-sarkvidéktől távolabb fekvő fejlett ország csökönnyösen igyekszik elérni a területet, s e cél érdekében bizonyos katonai és politikai lépéseket is tesznek.”

A tanulmány készítőinek véleménye szerint a 2000-es évek első évtizedét jellemző optimista forgatókönyvet – amely a gazdasági, politikai, biztonságpolitikai és környezetvédelmi együttműködés erősödését, az öt sarkvidéki ország összefogását prognosztizálta – mára a keserű realizmus váltotta fel.

Oroszország és az Egyesült Államok, a kérdésben érdekelt két legerősebb nemzet, eltérően viszonyul az Északi-sarkhoz. Oroszország számára a sark a nemzeti identitás fontos része, kiemelt gazdasági prioritást élvező terület (az „olajvezérelt” orosz GDP közel 20 százaléka származik a sarkkörön túli területekről), s ennek megfelelően egy olyan helyszín, amelynek katonai védelmére komoly forrásokat hajlandó költeni. Ehhez képest a környezetvédelmi szempontok vagy az őslakosság védelme kevés figyelmet kap. Ezzel szemben az Egyesült Államok nem igazán tekinti magát „sarkvidéki nemzetnek”: a térséggel összefüggő kiadásainak túlnyomó részét kutatások (klímaváltozás, időjárás) támogatására fordítja, gazdasági fejlesztésekre és hadicélokra csak keveset költ. Az amerikai katonai jelenlét növeléséhez ráadásul jelenleg nincs is meg a szükséges támogatás sem a politikai vezetés, sem pedig az ország közvéleménye részéről.

Sarkvidéki küldetésen a USS HAMPTON tengeralattjáró: időnként az amerikaiak is megjelennek az Arktisz jégmezőin.

A Gazprom fúrótornya a sarkvidéken.

**KUVAIT
VÁLASZTOTT**

Kuvait védelmi minisztériuma 28 darab Eurofighter Typhoon vadászbombázó repülőgéppel modernizálja légierejét. Ez az első nyílt tender, melyet az európai típus nyert meg. A Typhoon az eddig használt F/A-18 C/D Hornet vadászbombázókat váltja majd fel. A 7-8 milliárd euró értékű üzlet 22 együléses és 6 kétüléses Eurofighter-ről, a gépekhez szükséges fegyverzetről, továbbá húsz év üzemeltetési és logisztikai szolgáltatásról szól, ezeken felül magában foglalja a leendő hajózók és műszakiak kiképzését is.

Defense-Aerospace.com

SZÍNVÁLTÓ KATONÁK?

Az éppen bevezetés alatt álló, a lövészkatonákra szabott komplex – orosz gyártmányú – Ratnyik rendszer következő generációja már képes lesz színei változtatására, alkalmazkodva a környezethez. Az orosz kutatók szerint az új fejlesztések 2025–2030 között kerülhetnek majd az alakulatokhoz. A ruházatnak el kell rejtenie a katonát az infravörös távcsövek elől is, ami komoly kihívást jelent a tervezőknek. A kutatók egy nagyobb védelmet nyújtó, de a jelenleginél sokkal könnyebb golyóálló mellényt is kifejlesztettek. A harci ruházat emellett új generációs navigációs, kommunikációs és adatátviteli rendszerekkel is bővül majd.

Sputnik

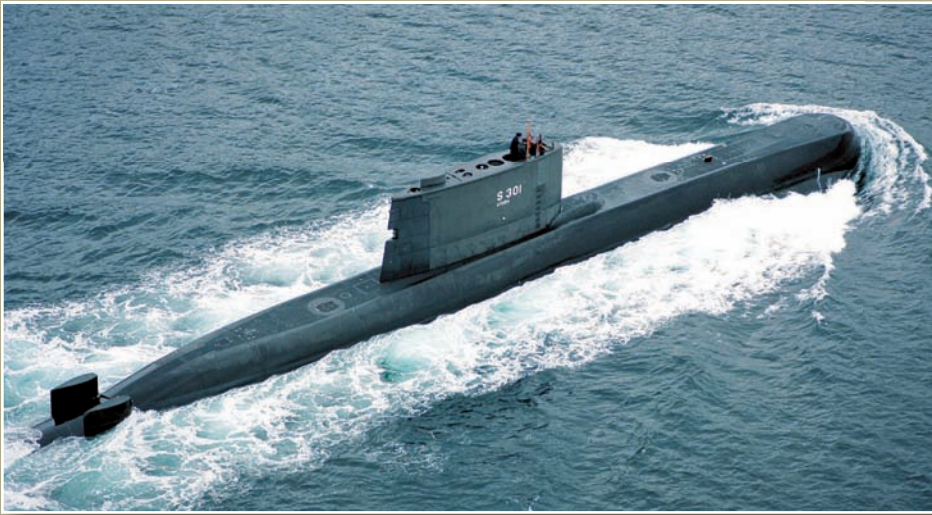
**LENGYEL IGÉNYEKRE
SZABVA**

Először szerepelt a nyilvánosság előtt a Rheinmetall MAN Military Vehicles kifejezetten lengyel igényeknek megfelelően átalakított AMPV típusú, 4x4-es kerékkel, terepjáró, könnyű páncélozott járműve. A Kielcében megtartott MSPO 2015 haditechnikai kiállításon bemutatott járművet elsősorban a lengyel különleges erőkre szabták, de a német cég szerint a haderő más feladataira is alkalmas. A jármű tetejére távirányítású fegyvertorony is szerelhető, amely a 7,62 milliméter űrméretű géppuskáktól a 40 milliméteres automata gránátvetőig fogadhat fegyvereket.

Rheinmetall AG

LENGYEL-NORVÉG EGYÜTTMŰKÖDÉS

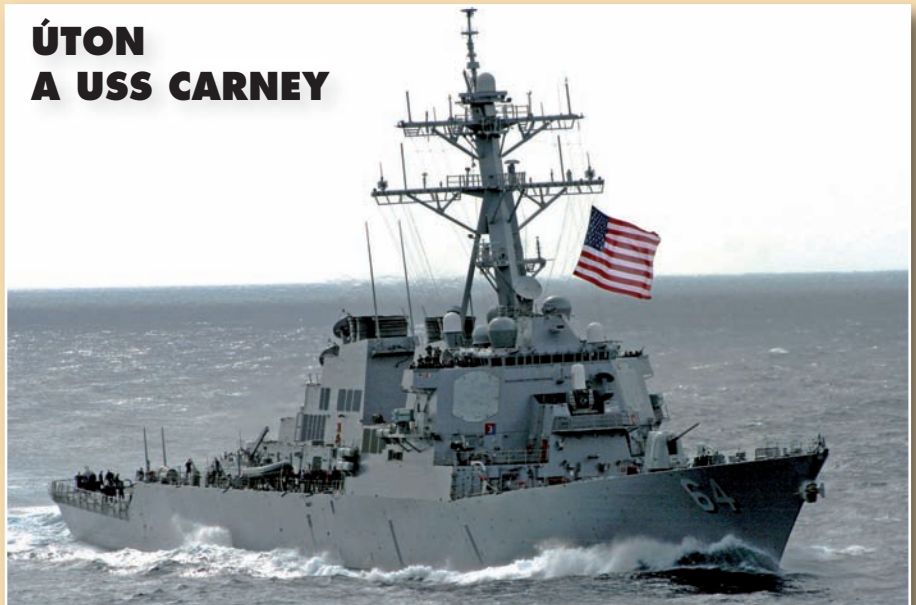
Lengyelország és Norvégia képviselői tárgyalásokat folytattak egy közös tengeralattjáró-beszerzés lehetőségéről. Norvégia a jelenleg használt, 25 esztendő, Ula-osztályú, dízel-elektromos vadász-tengeralattjáróit kívánja lecserélni. A várhatóan a 2020-as évek közepére prognosztizálható típusváltás egyben lehetőséget jelenthetne a szintén modernizálásra készülő lengyel haditengerészet számára is. Egy esetleges közös fejlesztés és gyártás csökkentené a költségeket, ugyanakkor növelné a két NATO-tagország együttműködésének mélységét is.

Norway Ministry of Defence

Elindult a spanyolországi Rota kikötője felé az amerikai haditengerészet USS CARNEY (DDG 64) nevű, Arleigh Burke-osztályú, irányított rakétákkal felszerelt rombolója. A hajóegység a USS DONALD COOK (DDG 75), a USS ROSS (DDG 71) és a USS PORTER (DDG 78) rombolókhöz csatlakozik. A négy hajó alkotja a NATO rakétavédelmi rendszerének gerincét, köszönhetően az AEGIS lég- és rakétavédelmi rendszernek, valamint a RIM-156 SM-2 rakétáknak. A hajók emellett egyéb, a katonai szövetség jelenlétét hangsúlyozó műveletet is végrehajtanak a Földközi-tengeren és az Atlanti-óceán keleti területein.

navy.mil

ÚTON A USS CARNEY

F-35, IZRAELI KIADÁSBAN

Amerikai lapértesülések szerint megkezdődött a Lockheed Martin F-35 Lightning II-es vadászbombázó izraeli változatának fegyvertesztelése. Az F-35 Adir repülőgépre az amerikai fegyverek mellett izraeli, irányított levegő-föld bombák és rakéták kerülnek. Ezeket a Rafael gyártja és szállítja majd az ötödik generációs vadászbombázókhoz. A hírek szerint új, a hatótávolságot növelő póttartályok is kerülnek a gépre. Az első két Adir valószínűleg 2016 decemberében érkezik meg a Nevatim légitámaszpontra. A típus 2017-től állhat majd hadrendbe, generációváltást hozva ezzel a Közel-Keletre is.

Globes

MAGYAR ELISMERÉS

A Marmal táborban szolgáló magyar katonák érdekében végzett kiemelkedő munkája elismeréseként, ünnepélyes keretek között vette át a honvédelmi miniszter által adományozott Szolgálati Érdemjel arany fokozatát Paul Sarat ezredes, az afganisztáni északi kiképző, tanácsadó és segítő parancsnokság (Training Advice Assist Command – North, TAAC-N) amerikai parancsnokhelyettese. A kitüntetést Lőrincz Gábor ezredes, magyar rangidős nemzeti képviselő adta át az afgán hadszíntéren. Sarat ezredes 2014. július 2. óta látja el jelenlegi beosztását; ő a parancsnoka az északi régióba telepített amerikai kontingensnek és felelős a különleges műveleti erők feladat-végrehajtásának koordinálásáért is.

Kép és szöveg: NTE-11

ÚJ RANGIDŐS NEMZETI KÉPVISELŐ

Talabos Tibor ezredes, az MH Kiképzési és Doktrinális Központ törzssztyálynak vezetője lett a rangidős nemzeti képviselő Afganisztánban. Elődje, Lőrincz Gábor ezredes, a Honvéd Vezérkar Hadműveleti Csoportfőnökség hadműveleti osztályának vezetője, március elsejétől látta el ezt a feladatkört. A beosztás átadás-átvétele alkalmából rendezett ünnepségen Lőrincz ezredes rámutatott, hogy a Magyar Honvédség (az északi kiképző, tanácsadó és segítő parancsnokság második legjelentősebb hozzájárulójaként) úttörő szerepet töltött be az Eltökélt Támogatás elnevezésű küldetés (Resolute Support Mission) feladatrendszerének és műveleti eljárásainak kialakításában. Az új parancsnok beszédében a megkezdett munka folytatását és az előző váltások által kivívott elismerések megőrzését ígérte.

Kép és szöveg: NTE-11

Az afgán 806. határőrzőzóna magyar tanácsadócsoportja bemutatkozó látogatáson járt a Mazar-e-Sharif-i, Maulana Jalluddin Balkhi nemzetközi repülőtéren. A vizit során Talabos Tibor ezredes, vezető tanácsadó találkozott a reptér őrzés-védelméért felelős afgán határőregység újonnan kinevezett parancsnokával, Mohammad Kahn ezredessel. A megbeszélésen áttekintették a két éve átadott, növekvő utasforgalmat lebonyolító reptér repülésbiztonsággal kapcsolatos további terveit és fejlesztési elképzeléseit. A tanácsadócsoport tagjai támogatásukról biztosították az egység parancsnokát a szükséges tanfolyamok, személyi és technikai jellegű bővítések végrehajtását illetően.

Kép és szöveg: HUN ABP AT

LÁTOGATÁS A REPÜLŐTÉREN

TÖRZSFŐNÖKVÁLTÁS SZARAJEVÓBAN

Ünnepélyes keretek között adta át a NATO szarajevói parancsnokságának törzsfőnöki beosztását Molnár Ferenc ezredes, utódjának, Kovács Gyula ezredesnek. A rendezvényen részt vett Giselle M. Wilz dandártábornok, a NATO-parancsnokság parancsnoka is. Molnár ezredes a missziós szolgálatért járó „NATO non Artical 5 Medal” mellett, beosztásában nyújtott teljesítményéért átvehette a „NATO HQSa Commander Commendation” elismerést, illetve a „The US ARMY Commendation Medal” kitüntetést is. Az új törzsfőnök hangsúlyozta, hogy munkáját a misszióval szembeni elhivatottság és elkötelezettség szellemében, a kölcsönös támogatást és konstruktív együttműködést szem előtt tartva kívánja végezni.

Dr. Hajós Dezső

Fotó: NATO szarajevói parancsnokság

A pristinai KFOR-parancsnokságon került sor a Joint Regional Detachment – Center (JRD-C) parancsnoki beosztásának átadására, amelynek során a leköszönő Corrado Benzi ezredes átadta a zászlót az új parancsnoknak, Massimo Mela ezredesnek. A JRD-C a Koszovó egész területén szolgálatot teljesítő összekötő és megfigyelő csoportok (LMT), többek között az ezen a területen működő magyar katonák szakmai elöljárója. A ceremónián Guglielmo Luigi Miglietta vezérőrnagy, a KFOR parancsnoka beszédében kiemelte, hogy a JRD-C és az LMT együttműködése elengedhetetlen a KFOR számára, hiszen ez által alakulhatott ki kölcsönös bizalom a helyi intézmények, a rendvédelmi szervek, valamint a nemzetközi közösségek között.

Kép és szöveg: Szabóné Varga Erika zászlós

ZÁSZLÓÁTADÁS PRISTINÁBAN

IRAKI HELYZETJELENTÉS

A terveknek megfelelően folyik a Magyar Honvédség iraki missziójának küldetése Erbilben. A száztizenkét katonából álló kontingens többségében az MH 5. Bocskai István Lövészdandár 39. lövészzászlóaljától érkezett a művelési területre. Feladatuk között szerepel a partnerképességépítés, az őrzés-védelem, a csapatkísérés, a kurd területeken a kiképzést támogató erők biztonsági felügyelete. A magyar katonák emellett az Erbiltől távolabbi kiképzőbázisokon is feladatot látnak el, a magyar érdekeltségű olajutak közelében. A legfeljebb 150 magyar katonából álló erő Irakba küldéséről április 14-én döntött az országgyűlés, a határozat szerint a kontingens mandátuma 2017. december 31-ig tart.

Honvedelem.hu; fotó: illusztráció

HATÁRSZEMLE

A MAGYAR ORSZÁGGYŰLÉS A TÖMEGES BEVÁNDORLÁS KEZELÉSÉT CÉLZÓ KORMÁNYZATI TÖRVÉNYCSOMAG ELFOGADÁSÁVAL MEGTEREMTETTE A JOGSZABÁLYI HÁTTERÉT ANNAK, HOGY A MAGYAR HONVÉDSÉG IS AKTÍVABBAN, MÉG TÖBB FELADATKÖRT ELLÁTVA VEGYEN RÉSZT A VÁLSÁGHELYZET KEZELÉSÉBEN.

A honvédség már július közepe óta részt vesz az Európát érintő problémává váló, a kontinens felé irányuló illegális bevándorlással kapcsolatos munkálatokban. Július 12-én reggel 8 órakor rendőri biztosítás mellett kezdte meg az előkészületeket az MH 5. Bocskai István Lövészdandár, az MH 37. II. Rákóczi Ferenc Műszaki Ezred és az MH 86. Szolnok Helikopterbázis kijelölt állománya. A helyszín bejárása után elvégezték az ideiglenes határzár építésének megkezdéséhez szükséges terepmunkálatokat – a fakivágást, az aljnövényzet-irtást, a talajmunkákat és az útépitést. A Belügyminisztérium és a Honvédelmi Minisztérium illetékes szervei együttesen végezték el egy 150 méter hosszúságú mintaszakasz megépítését.

A déli határ mellett kialakított ideiglenes határzár munkaterületének, nyomvonalának kijelölése, majd ezek ellenőrzése a HM Zrínyi Térképészeti és Kommunikációs Szolgáltató Közhasznú Nonprofit

Kft. munkatársainak feladata volt. Az államhatártól két és fél méter távolságban kezdődő, tíz méter széles munkaterületet kellett kijelölniük. A feladat végrehajtását adatgyűjtéssel kezdték. Miután a Földmérési és Távérzékelési Intézet államha-

tárügyi osztályától megkapták a határ pontos nyomvonalát, az adott területszakaszok tulajdonjogának tisztázása, valamint a régészeti lelőhelyek, illetve a közművek pontos helyének a megjelölése is a katonai térképészekre várt.

A Magyar Honvédség végül szeptember 9-én kezdte meg Határozott Fellépés 2015 elnevezésű gyakorlatát, amely a legnagyobb létszámú kiképzési rendezvény az idén, több mint 4300 katonára és ötszáz haditechnikai eszköz részvételével. A gyakorlat célja, hogy a katonák felkészüljenek azokra a feladatokra, amelyek a tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet kezelése érdekében elfogadott jogszabály-módosításokkal várhatnak rájuk. A magyar-szerb határ közelében azonban már a gyakorlat előtt voltak katonai egységek, hiszen vezetésükkel épült meg a 175 kilométer hosszú ideiglenes biztonsági határ-

A 2015. évi CXLII. törvény, az „Egyes törvények Magyarország államhatárának hatékonyabb védelmével és a tömeges bevándorlás kezelésével összefüggő módosításáról” címet viseli; tartalmazza a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről szóló 2011. évi CXIII. törvény módosítását is.

4. § A honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről szóló 2011. évi CXIII. törvény (a továbbiakban: Hvt.) 36. § (1) bekezdése a következő h) ponttal egészül ki:

(A Honvédség fegyverhasználati joggal látja el a következő feladatokat:)

„h) a menedékjogról szóló törvény szerinti tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet idején közreműködés az államhatár őrzésében, az államhatár rendjét közvetlenül veszélyeztető konfliktushelyzet és a tömeges méretű migráció kezeléséhez szükséges intézkedések végrehajtásában, valamint az államhatár rendje ellen irányuló erőszakos cselekmények elhárításában.”

mozgására. Ennek érdekében, a Határozott Fellépés 2015 gyakorlat keretében, az MH 88. Könnyű Vegyes Zászlóalj bázisán, Szolnokon létrehoztak egy alkalmi kiképzőköteléket. Itt a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Rendőr-főkapitányság szakemberei segítségével felkészítették a zászlóalj kiképzőit, akik a továbbiakban a rendőrök instruktori felügyelete mellett foglalkoztak a kiképzendővel.

zár. A már említett, július 12–18. között elkészült mintaszakasz a tervezéshez szükséges alapadatok és normaértékek meghatározására szolgált, illetve a bemutatott változatok alapján döntöttek a határzár építése során alkalmazandó technológiáról is. A kivitelezés első fá-

zisa augusztus végéig tartott, a munkálatok később a magyar-horvát határszakaszon is folytatódtak.

Már a megfelelő jogszabályi háttér megteremtése előtt megkezdődött a katonák felkészítése, hogy a feladat elrendelésekor készen álljanak a rendőrség tá-

A válsághelyzettel kapcsolatos feladatok végrehajtásában komoly szerephez jutnak a tartalékosok is. A Honvéd Vezérkar főnökének javaslatára Simicskó István honvédelmi miniszter szeptember 19-én elrendelte az önkéntes művelti tartalékos katonák részleges behívását. Ők elsősorban azoknak az aktív katonáknak a laktanyán belüli teendőit látják el, akik már huzamosabb ideje az ideiglenes biztonsági határzár, illetve a Határozott Fellépés 2015 gyakorlat feladataiban vesznek részt. A határ mentén zajló munkálatok során az önkéntes művelti tartalékos katonák emellett – a rendészeti feladatok kivételével – minden egyéb tevékenységbe is bevonhatók.

**Különleges
műveleti
gyakorlat**

HARCOSTÁRSÁK BÉK

MAGYAR–AMERIKAI KÜLÖNLEGES MŰVELETI GYAKORLAT ZAJLOTT SZEPTEMBERBEN MAGYARORSZÁGON, AZ MH 34. BERCSÉNYI LÁSZLÓ KÜLÖNLEGES MŰVELETI ZÁSZLÓALJ, VALAMINT AZ AMERIKAI HADSEREG 10. KÜLÖNLEGES MŰVELETI EZREDÉNEK KIJELÖLT ERŐI RÉSZVÉTELÉVEL. EHHEZ HASONLÓ GYAKORLATOT 2008 ÓTA ÉVENTE ÁLTALÁBAN KÉTSZER HAJTANAK VÉGRE.

A felkészülés ejtőernyős ugrással kezdődött. A földi felkészítés után – amely magában foglalta többek között a biztonsági rendszabályok, eljárások megismerését – következett a gyakorlati képzés. A Mi-8-as helikopterből végrehajtott ugrás újdonság volt az amerikai katonák számára, mivel ők általában C-130-as vagy C-17-es re-

pülőgépből hajtják végre az ugrásokat. Az itthon is rendszeresített MC-6-os amerikai ernyővel 500 méterről, a légcellás ernyővel pedig 2000 méterről mindkét fél sikeresen teljesítette a feladatot.

A gyakorlat a légi szállítású műveletekkel folytatódott. A jól ismert gyorskötéses (fastrope) ereszkedés mellett al-

pintechnikákat is gyakoroltak. Míg a fastrope alkalmazása elsősorban a meglévő ismeretek szinten tartására irányult, addig az alpintechnikák gyakorlása során az amerikaiak a fokozatosság elvét betartva sajátíthatták el ezt a kijuttatási módot. (A harci/kutató-mentő feladatokhoz alpintechnikát használnak – ekkor a katona saját magát engedheti le –,

míg a gyorsköteles kirakás, ahogy a neve is jelzi, jóval dinamikusabb.)

A katonák gyakorolták az épületharcászatot is. Ebben a fázisban az amerikaiak és a magyarok a hadműveleti te-

esetenként két épület közötti áthidalásra is alkalmas.

„Kötelező elemnek” számítanak a lögyakorlatok, amelyek célja a folyamatos fejlődés, a képesség napra készen tartása. A pisztoly és a gépkarabély mellett a magyar és az amerikai „különlegesek” a könnyű, kompakt, 60 milliméter űrméretű aknavetővel is lőttek. (Ez a fegyver a különleges műveleti csoportok egyik fő tűztámogató eszköze.)

Az amerikai csoport néhány, a technikai eszköztárak részét képező homokfutót, ATV-t (all terrain vehicle) is hozott magával. A folyamatos fejlesztésnek köszönhetően ezek a járművek különösen jól alkalmazhatók sivatagos, sziklás műveleti területen, erősek, mozgéko-

nyak, és akár ejtőernyővel is célba juttathatók. Magyar kollégáinknak az amerikaiak vezetéstechnikai és alkalmazási felkészítést is tartottak az ATV-k használatából. A gyakorlat utolsó elemeként – elméleti oktatás keretében – tapasztalatot cseréltek a csoportok a harcéri bizonyítékgyűjtés (SSE – Sensitive Site Exploitation) eljárásáról is. Az amerikaiak a metodikát oktatták, a magyar csoport pedig a hadműveleti tapasztalatait osztotta meg partnerével.

A gyakorlat része volt még a taktikai harcéri sebesültellátás is, amely az MH

Honvéd Kórház bázisán történt meg. Ehhez kapcsolódott a nemzetközi, valós repüléssel egybekötött személymentési feladat, továbbá a „különlegesek” részt vettek a Brave Warrior 2015 gyakorlaton is. Ennek során – az erőpróba forgatókönyvének megfelelően – a pápai repülőtérrel felderítették a dobózónát, megjelölték és biztosították a területet, majd felvették a kapcsolatot a főerőkkel.

ületen szerzett tapasztalataikat osztották meg egymással. Mindenki tanult a másiktól, az amerikai fél például először használt taktikai létrát, amely nagy segítséget jelent egy meglepetésszerű támadás végrehajtásában. A létra segítségével olyan helyeken is be lehet jutni az objektumba, ahonnan az ellenség nem számít támadásra, emellett az eszköz

SZŐKE LAVINA

A Tisza Többnemzeti Műszaki Zászlóalj rendelkezik azokkal a képességekkel, amelyek ahhoz szükségesek, hogy katasztrófa helyzetben menthessék az embereket és vagyontárgyaikat – foglalta össze dr. Orosz Zoltán altábornagy, a Honvéd Vezérkar főnökének helyettese a Blonde Avalanche (Szőke Lavina) 2015 gyakorlat tapasztalatait. A négy nemzet (magyar, román, szlovák, ukrán) alkotta zászlóalj ezúttal az árvízi helyzetre történő reagálásból tartott bemutatót. A többnemzeti zászlóalj sikerét jól mutatja, hogy a tervek szerint az egység felelősségi közege a jövőben kibővíthető a Dunára és annak vízgyűjtő területére is. A zárógyakorlat után Románia átvette a zászlóalj vezetését hazánktól.

Kép és szöveg: Snoj Péter

SZOLNOKI CÉLFELKÉSZÍTÉS

Három hadszíntérre, több misszióba készülő tiszteknek, illetve altiszteknek tartottak egyhetes törzstiszti célfelkészítést Szolnokon, az MH Béketámogató Kiképző Központban. A misszió-orientált, hadszíntér-specifikus célfelkészítésen részt vevők ismereteket szereztek egyebek mellett az adott régió katonaföldrajzáról, a térségben gyakorolt vallásokról, a kulturális különbségekről, valamint a műveleti területen előforduló esetleges kockázatok és veszélyek kezeléséről. A misszióba készülőkhöz találkoztak a hadszínterekről közel múltban hazatért, korábban azonos beosztásban szolgáló elődeikkel is, akik a várható feladatokról naprakész információkkal látták el a kiutazókat.

Bába Melinda; fotó: MH BTKK

MISSZIÓKBA INDULTAK

Erősítsék a magyar katonák eddig kivívott tekintélyét, és sose feledkezzenek meg arról, hogy hazánkat és a Magyar Honvédséget képviselik! – fogalmazta meg az MH Összhaderőnemi Parancsnokság parancsnoka nevében a nemzetközi missziókba készülőkhöz szembeni elvárásokat Lamos Imre dandártábornok, az MH 86. Szolnok Helikopterbázis parancsnoka. A szolnoki ünnepségen az ENSZ Ciprusi Békefenntartó Misszió harmincnyolcadik váltásának tagjait, illetve az Eltökélt Támogatás elnevezésű afganisztáni misszióban négy hónapos szolgálatra induló katonákat búcsúztatták.

Kép és szöveg: Galambos Sándor

KATONA-EGÉSZSÉGÜGYI KONFERENCIA

Katona-egészségügyi szakemberek tanácskoztak Budapesten, az idén immáron huszonharmadik alkalommal megrendezett többnemzeti katona-egészségügyi konferencián. Dr. Orosz Zoltán altábornagy, a Honvéd Vezérkar főnökének helyettese megnyitóbeszédében rámutatott, hogy napjainkban különösen fontos az átfogó szemlélet a katona-egészségügyben, hiszen a jelenlegi biztonsági környezet állandó készenléletet kíván meg az itt dolgozó szakemberektől is. Az Iszlám Állam tevékenységét, a migrációs válságot, illetve az ukrajnai helyzetet példaként említve hangsúlyozta, hogy a katona-egészségügy szempontjából is fontos a harctéri tapasztalatok feldolgozása és a kihívások folyamatos elemzése.

Draveczki-Ury Ádám

Fotó: Krasznai-Nehrebeczky Mária

Marc Forterre alezredes, francia katonai véderő attasé-helyettes bemutatkozó látogatást tett az MH 5. Bocskai István Lövészdandárnál, a debreceni Kossuth laktanyában. Az attasé-helyettes megnyitotta az alakulatnál megrendezett francia nyelvtanfolyam záróvizsgáját. Ezt követően Somogyi János ezredes, az alakulat törzsfőnöke köszöntötte a diplomatát, majd Varga Zoltán őrnagy, a felderítő-főnökség főtisztje tartott tájékoztatót a Bocskai-dandárról, továbbá beszámolt az MH 24. Bornemissza Gergely Felderítő-zászlóalj és a francia 1. ejtőernyős huszárezred, illetve a 3. huszárezred között lévő együttműködés tapasztalatairól is.

Tóth Andrea; fotó: Csákvári Sándor

LÁTOGATÁS ÉS NYELVVIZSGA

PÁLYAKEZDŐK A DANDÁRNÁL

Baráth Ernő ezredes, az MH vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandár parancsnoka dandársorakozón köszöntötte azt a kilenc ifjú tisztet és huszonegy altisztet, akik az alakulatnál kezdték meg szolgálatukat. A pályakezdők az első héten felkészítő foglalkozásokon vettek részt a Petőfi laktanyában. Megismertkedtek az alegységek mindennapi életének megtervezéséhez, irányításához szükséges okmányokkal, az alapvető szabályzókkal, parancsokkal, a dandár történetével, felépítésével és feladataival. Munkájukat és a dandár szervezetébe történő beilleszkedésüket az első hónapokban az alegységek parancsnokai által kijelölt mentorok is segítik majd.

Honvedelem.hu/MH BHD; fotó: Horniák Dóra

MINISZTERI VIZIT

A tárca és a Magyar Honvédség vezetőinek társaságában a déli határvidéken tett látogatást dr. Simicskó István honvédelmi miniszter. A tárcavezető Hódmezővásárhelyen, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság előretolt vezetési pontján megtekintette a Határozott Fellépés 2015 gyakorlaton részt vevő katonák bemutatóját, majd Bácsborsód térségében szemrevételezte az ideiglenes biztonsági határzár kiépítésén dolgozó honvédségi csapatok tevékenységét. A látogatást követően a miniszter hangsúlyozta: a határzárral kapcsolatos munkálatok fokozása mellett a Magyar Honvédség felkészült arra, hogy magas szakmai színvonalon segítse a rendőrség munkáját is.

Honvedelem.hu; fotó: Búz Csaba hadnagy

AZ ÉLET PEREMÉN

A lengyel menekültek előtti magyar határnyitás hetvenhatodik évfordulója alkalmából mutatták be „Az élet peremén” című dokumentumfilmet a budai várban, a Magyarság Házában. Vargha Tamás, a honvédelmi tárca parlamenti államtitkára ünnepi beszédében kiemelte: ritka, hogy két nép szinte évezredek távlatban tudja megőrizni egy különleges barátság és testvériség tudatát, miközben nyelvük épp úgy eltérő, mint történelmi sorsuk alakulása. A film alkotója, Grzegorz Fubczyk, a Lengyel Köztársaság korábbi nagykövete köszönetet mondott mindazoknak, akik a mű létrejöttében és bemutatásában segédkeztek, így többek között a Honvédelmi Minisztériumnak, illetve a menekültek befogadásában meghatározó szerepet játszó idősebb Antall József családjának is.

Takács Vivien; fotó: Tóth László

FELSŐ SZINTŰ VEZETŐK

A NATO-tagságnak köszönhetően a mostani katonai felső szintű vezetők rendkívül képzettek, széles körű ismeretekkel és tapasztalatokkal rendelkeznek – mondta dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke a Nemzeti Közsolgálati Egyetem felsőfokú vezetőképző tanfolyamán. A vezérezredes a fiatal felsővezetői állománnyal kapcsolatban hangsúlyozta, hogy sokéves képzés előzi meg szolgálatba állásukat, amelynek nemcsak a kötelező tanulmányok, hanem a különböző missziós és NATO-beosztások is a részét képezik. A most kezdődött tizenegy hónapos képzésen tíz magyar, illetve egy-egy kínai, algériai és olasz főtitst vesz részt.

Nyulas Szabolcs; fotó: Tóth László

NEMZETI VÁGTA

A Hősök terén ismét felemeljük a piros-fehérvzöld zászlót, amely összeköt minket, magyarokat a Kárpát-medencén innen és túl – mondta Kun Szabó István vezérőrnagy, a Honvédelmi Minisztérium társadalmi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkára a nyolcadik alkalommal megrendezett Nemzeti Vágta megnyitóünnepségén. A háromnapos küzdelemsorozat során 72 település lovasai álltak rajthoz, s a hagyományoknak megfelelően a futamok mellett különböző bemutatókra is sor került. Az idei vágván, My Boy Mennydörgés nevű lován, a Baja képviselőjében versenyző Németh János győzött.

Kovács Dániel

Fotó: Krasznai-Nehrebeczky Mária

KOREAI KÜLDÖTTSÉG

Az MH Hadkiegészítő és Központi Nyilvántartó Parancsnokságon tett látogatást a Koreai Köztársaság Katonai Humánerőforrás Adminisztrációjának ötfős küldöttsége. Koreában jelenleg sorkötelezettség van érvényben, de vizsgálják annak lehetőségét, hogy a jövőben áttérjenek a szerződéses katonai szolgálatra, ezért a humánerőforrás adminisztrációval foglalkozó küldöttség tagjai minél több tapasztalatot szeretnének gyűjteni a toborzás rendszerével és a szerződéses katonai szolgálatvállalással kapcsolatban. A delegációt Vanyur Tibor ezredes, az alakulat parancsnoka fogadta, majd előadásában bemutatta az országos hatáskörű szervezet felépítését és feladatait.

Kép és szöveg: Ifju Tímea főhadnagy

REPÜLŐNAP BÖRGÖNDÖN

Ismét nagyszabású rendezvény helyszíne volt a börgöndi repülőtér, ahol immár huszadik alkalommal rendeztek repülőnapot. Az eseményre kilátogatók többek között szemügyre vehették az L-29 Delfin, a Kamov Ka-26 és a Jak-52 típusú légi járműveket, míg a vállalkozó szellemű látogatók élvezhették a repülés élményét olyan gépekben, mint az An-2, a Li-2, az R-18 a Po-2, a Robinson R-44 vagy a Hiller UH-12D. A földi programok során az MH HKNYP 3. Katonai Igazgatási Központ munkatársai toborzópontra várták a katonai pálya iránt érdeklődőket, a gyerekek pedig kedvükre gyakorolhattak a HM Zrínyi Nonprofit Kft. által üzemeltetett vadászpilóta-szimulátoron.

Laász Katalin százados

Fotó: Pődör Rita törzsszázlós

Hét évtizednyi életveszély (1.)

ALAKULAT SZÜLETIK

A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚ BEFEJEZÉSÉT KÖVETŐEN MAGYARORSZÁGON SZINTE AZONNAL MEGALAKULTAK A MAI TŰZSZERÉSZEK JOGELŐDJEINEK SZÁMÍTÓ AKNAKUTATÓ MUNKÁS SZAKASZOK, AMELYEK FELADATA A HARCOKBÓL VISSZAMARADT ROBBANÓSZERKEZETEK HATÁSTALANÍTÁSA VOLT.

A tűzszerészek hetven éves történetét bemutató könyvet jelentetett meg szeptemberben a Zrínyi Kiadó, a kötet szerzői magazinunk olvasóinak is felelevenítik a fontosabb eseményeket.

– Bár tűzszerész munkát már a második világháború előtt is végeztek a magyar haderőben, sőt, a szó eredete egészen az Osztrák–Magyar Monarchiáig, az 1800-as évek végéig vezethető vissza, a tevékenység szervezetszerűen csak 1945 után jelent meg, a légoltalom kötelékében – mondja Posta Lajos nyugállományú őrnagy. A szerző maga is tűzszerészként szolgált, az MH 1. Honvéd Tűzszerész- és Hadihajós Ezred (MH 1. HTHE) korábbi felderítő, illetve kiképzési főnöke is volt néhány évvel ezelőtti nyugdíjazásáig.

– A légoltalmi tűzszerész szolgálatot – amelynek fő feladata a szövetséges légi támadásokat követően a fel nem robbant bombák hatástalanítása és összegyűjtése volt – német mintára szervezték meg. A háború befejezését követően az első időszakban az aknák felszedése jelentette a legnagyobb kihívást. Azok az önkéntesek, akik ezt a munkát végezték, csak minimális képesítéssel rendelkeztek, felszerelésük pedig még a hozzáértésüknél is hiányosabb volt. Eszközeiket, szűrőbotjaikat, dobókörtéiket például saját maguk készítették. Jól jellemzi az akkori viszonyokat az a tény is, hogy a fel nem robbant bombák kiásásához eleinte még fegyenceket is alkalmaztak. Mivel nagyon kevés képzett szakember volt, így szerették volna elkerülni, hogy az esetleg bekövetkező

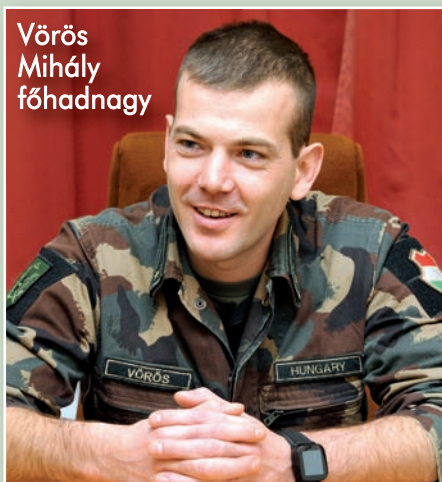
balesetben egyetlen tűzszerész is megsérüljön vagy meghaljon – meséli Posta Lajos.

– 1946-ra kiderült, hogy ezeknek a szakaszoknak a tevékenységét centralizálni kell, létrejött hát az 1. és a 2. aknakutató

Posta Lajos
nyugállományú őrnagy

század. A budapesti székhelyű első század a fővárosban és az ország keleti felében dolgozott, emellett a tűzseréző-állomány feltöltését és kiképzését is itt hajtották végre. A második század felelősségi területéhez a Dunántúl tartozott, és ők a hajdani frontvonalak, művelési területek mentesítését kapták feladatul – veszi át a szót Vörös Mihály főhadnagy. Az MH 1. HTHE speciális századának parancsnoka a kezdeti nehézségek illusztrálásaként még megjegyzi, hogy óriási problémát jelentett a gépjárműpark hiánya is. A tűzserézők például tömegközle-

Vörös Mihály főhadnagy

desi eszközökkel, sok esetben vonattal jutottak el a helyszínre, és gyakran előfordult, hogy a munkaterületen a környező tanyákról kértek kölcsön lovas szekereket, és azzal szállították el a felszedett robbanótesteket.

Miután az országban egyre több fel nem robbant akna, gránát, bomba, stb. került elő, a szervezet további bővítésére volt szükség, s a két század összevonásával 1947 őszén létre is hozták az 1. Önálló Aknakutató Zászlóaljat.

A BM ALÁRENDELTSÉGÉBEN

1951-ben komoly változás történt az aknakutató zászlóalj életében is. Mivel a Magyar Honvédség megnevezése Magyar Néphadseregre változott, ez jelentős struktúra-átalakítást is maga után vont.

– A katonai és politikai vezetés úgy döntött, hogy a tűzseréző tevékenységet nem a néphadseregnek kellene végeznie, hanem a Belügyminisztérium (BM) kötelékében felállított légoltalmi századnak. Ez a BM-es időszak aztán 12 évig tartott – jegyzi meg a főhadnagy.

– 1964-ben újabb átszervezés várt a tűzserézőkre: az alakulat visszakerült a Magyar Néphadsereg alárendeltségébe, a komoly történelmi háttérrel rendelkező 46. Hadihajós Dandár állományába. Ez az alakulat ugyanis már képes volt a megfelelő műszaki háttérrel biztosítani a tűzserézőknek – veszi vissza a szót Posta Lajos, aki szerint az állami vezetés hamar rájött arra, hogy egyetlen tűzserézőegység nem képes ellátni az összefüggő aknás területek mentesítését. Így a BM-hez átkerült zászlóalj mellett, a Magyar Néphadsereg kötelékében, Keszthelyen is létrehoztak egy ideiglenes zászlóaljat. Ez, a 2. Önálló Aknakutató Zászlóalj aztán 1964-ben szintén a hadihajós dandárhoz került.

Az évek során azonban bebizonyosodott, hogy szakmailag talán mégsem olyan szerencsés a hadihajósok és a tűzserézők összevonása, döntés született tehát a különválásról, és 1975-ben megalakult az 1. Önálló Tűzseréző- és Aknakutató Zászlóalj. Bár a technikai park kiszol-

gálását továbbra is a hadihajós dandár biztosította, a tűzserézők immár önállóan végezték alapvető szakmai tevékenységüket, az ország területének mentesítését.

– 1967-ben fiatal hadnagyként kerültem a tűzserézőkhez, majd 1975-ben elvégeztem az akadémiát és az alakulat törzsfőnöke, később pedig a parancsno-

Láng László nyugállományú ezredes

ka lettem – meséli Láng László nyugállományú ezredes, aki egészen 1998-ig állt az alakulat élén.

– Még ezekben az évtizedekben is nagyon sok bejelentés érkezett. A mai fiatalok talán el sem tudják képzelni, milyen kommunikációs lehetőségek álltak rendelkezésre például az 1970-es években, amikor még csak vonalas telefonok léteztek, és azok sem túl nagy számban. Ebből a szempontból bizony sokszor túl nagynak bizonyult nekünk az ország, egyszerűen nem tudtuk utolérni a tűzseréző járőreinket. Ha jött egy sürgős feladat, akkor meg kellett várnunk, amíg a járőr este, a munkanapja végeztével bejelentkezik egy közeli katonai objektumból, a helyi tűzoltóság vagy rendőrség bázisáról, netán a tanácsi hivatalból, hogy telefonon aztán átirányít-

hassuk az új helyszínre. Ha pedig úgy tűnt, hogy Budapestről hamarabb meg lehet szüntetni a vészhelyzetet, akkor egy újabb járőrt kellett útba indítanunk – eleveníti fel a több mint négy évtizeddel ezelőtt történeteket az egykori parancsnok.

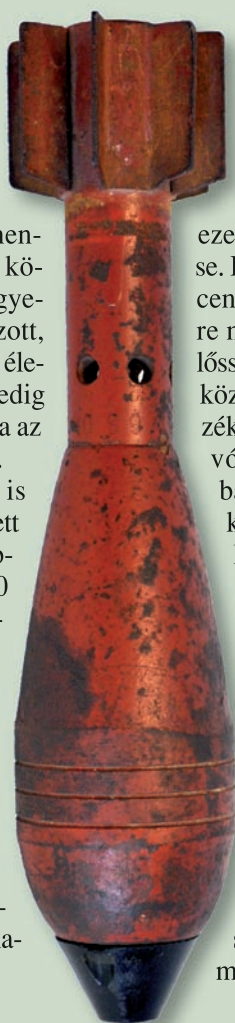

AKI ÉLT ÉS MOZGOTT, AZ DOLGOZOTT

Laci bácsi több mint harminc éves tűzszerész pályafutásának talán legemlékezetesebb és egyben legszomorúbb momentuma egy 1984-es tragédiához kötődik. Dunaharaszttiban két kisgyerek világháborús lőszerrel játszott, amely felrobbant, és mindketten életüket veszítették. A nagypapa pedig – akinek a gondjára voltak bízva az unokák – szívinfarktust kapott.

– Az esetről még a tévében is beszámoltak, aminek pedig az lett a következménye, hogy a korábban tapasztalt évi 2500–2700 eset helyett, abban az esztendőben több mint ötezer bejelentést kaptunk. Hónapokon keresztül az ügyeleti szolgálton kívül szinte senki sem tartózkodott a laktanyában, mert aki élt és mozgott, azon dolgozott, hogy eleget téve a bejelentésekből adódó kötelezettségeinknek, végre utolérjük magunkat – emlékezik vissza a nehéz napokra az egykori parancsnok.

– Aztán a rendszerváltás után számunkra is kinyílt a világ, elérhetővé váltak azok a technikai eszközök, amelyeket a nyugati országok tűzszerészei használtak, s hamarosan meg is kezdődött ezek beszerzése és rendszeresítése. Egészen addig például harminc centiméternél nagyobb mélységre nem vállalhattunk teljes felelősséget, mivel nem volt olyan eszközünk, amivel megbízhatóan érzékelhettük a mélyebben megbúvó robbanótesteket. Pontosabban rendelkezünk egy bombakutató műszerrel, amely elméletileg öt méter mélyen is „látta” a fémtárgyakat, de annyira bonyolult és nehézkes volt a kezelése, hogy csak nagyon ritkán használtuk. Ezután viszont már beszerezhettünk olyan mobil, speciális érzékelő műszereket, amiket a járőröknek is kiadhattunk. Ekkor vettük meg az újfajta sisakokat, a szilánkfogó mellényeket, sőt, ez idő tájt rendszeresítettük azokat a gépjárműveket is, amelyekben már a

járőr minden tagja beülhetett a vezetőfülkébe, és senkinek nem kellett a platon utaznia – mondja Láng László.

ÚJABB VÁLTOZÁSOK

1992-ben a délvidéki háborús helyzet hozott újabb változásokat a tűzszerészszázalaj életében. Megemelték az egység létszámát, s felkészültek azokra a feladatokra, amelyekre a délszláv konfliktus következtében számítani lehetett.

– Megkezdtek a délvidéken alkalmazott hadianyagok beszerzését és tanulmányozását, hogy lássuk, milyen eszközöket használhatnak, és felkészültünk ezek hatástalanítására. A helyzetet azonban kicsit bonyolította, hogy az egymással háborúban álló egykori jugoszláv tagállamok nemcsak a korábban rendszeresített hadianyagokat alkalmazták, hanem saját maguk is gyártottak lőszereket, robbanótesteket. Így aztán előfordult olyan eset, hogy például két harcokosiaknát tettek egymásra és még felszedés ellen is biztosították azokat. Ilyen helyzeteket mindaddig nem nagyon taglalt a szabályzatunk, meg kellett hát tanulnunk, hogy mi a teendő ilyenkor – mondja Laci bácsi, aki

A Logodí utcai
tűzszerész-emlékmű.

től megtudjuk azt is, hogy a délszláv háborút követően kezdetét vette a tűzszerészalakulat nemzetközi missziós szerepvállalása; a zászlóalj katonái ott voltak az IFOR-, majd később az SFOR-kontingensekben is.

Láng László parancsnoki pályafutása során sajnos egy súlyos katonatragédia is történt az alakulatnál. 1997. június 20-án egy sürgős dunaharaszti bejelentésre kirendelt tűzszerész járőrparancsnok és helyettese – Csorna István főtörzsőrmester és Szabó Norbert honvéd (posztumusz hadnagyok) – egy aknavetőgránát hatástalanítása közben életüket veszítették. A rendkívüli eseményt követően sorállományú katonák már nem vehettek részt a robbanótestek hatástalanításában, ezt a munkát kizárólag hivatásosok végezheték.

– Az alakulatnál szolgáló sorkatonák persze nem akarták elfogadni az új helyzetet. Egymás után kértek kihallgatást, és sorban jelentették nekem, hogy ők azért vonultak be az alakulathoz, hogy ezt a munkát végezzék, és ők ezután is bíznak a járőrparancsnokokban. Megdöbbenő, ugyanakkor nagyon jóleső érzés volt látni a kiállásukat – teszi hozzá az egykori alakulatparancsnok.

(Folytatjuk)

Magyar Gripenek a balti légtérben

NAPVÁROSOS KATONÁI

DOLGOS IDŐSZAK ELŐTT ÁLL A BALTIKUMI LÉGTÉRRENDÉSZETÉRT FELELŐS, LITVÁNIÁBAN ÁLLOMÁSOZÓ MAGYAR KONTINGENS, AMELY 2015. SZEPTEMBER ELSEJÉN KEZDTE MEG SZOLGÁLATÁT.

Lettország, Litvánia és Észtország 2004. évi NATO-csatlakozásával az Észak-atlanti Szerződés Szervezetének tevékenységi köre új elemmel bővült. Mivel a baltikumi országok nem rendelkeznek olyan vadászgépekkel, amelyek alkalmasak lennének a térség légtérének ellenőrzésére, a katonai tömb e képességgel bíró tagországai vállalták, hogy egymást váltva látják el a feladatot. Ahogy a szakértők fogalmaznak, immáron Magyarország légierije is felzárkózott azon nemzetek mellé, amelyek saját légtérük szuverenitásának megőrzése mellett képesek vállalni más régiók védelmét is. Különösen nagy teljesítmény e küldetés számunkra, ha figyelembe vesszük, hogy a második világháború óta légierőnk nem teljesített szolgálatot külföldön állomásozva. Persze hazánk számára nem ez az első ilyen, határon átvélő vállalkozás, hiszen tavaly óta már Szlovénia égboltjának biztonságáért is a magyar Gripenek felelnek.

A baltikumi szolgálatvállalás azonban megannyi új kihívást hordoz magában, hiszen Lettország, Litvánia és Észtország légtérét már nem lehet a kecske-

méti bázisról, csak a helyszínről védegni. Éppen ezért, a hónapokon át tartó hazai felkészülést követően, 2015. augusztus 24-én megindult az első szállító

repülőgép és az első gépjárműkonvoj a litván Siauliai légbázisára.

Siauliai – magyarul Napváros – az ország negyedik legnagyobb, Litvánia északi régiójának pedig a legjelentősebb települése. Négyhónapos küldetésük szabadidejében katonáinknak talán lesz alkalmuk felfedezni a helyi érdekességeket. Például a kerékpár- vagy a macskamúzeumot, továbbá a közelben található zarándokhelyet, a Keresztek dombját, ahol az odalátogatók a helyszínen vásárolt fakesztyet – miután ráírták jókívánságaikat – a földbe szúrnak, gaz-

dagítva a már amúgy is terjedelmes feszületrengeteget. Hasonlóképpen cselekedtek eddig a korábban ott szolgáló légtérrendészeti váltások katonái is.

Habár a bázis állományának már komoly tapasztalatai vannak a különböző kontingensek fogadásában és búcsúztatásában, egy-egy váltás mindig komoly logisztikai kihívást is jelent. Az új csapat érkezésekor ugyanis a hazafelé készülődők még javában szolgálatban állnak, így a készütségben lévő gépek tárolására és előkészítésére használt hangárok, valamint az irányítóépületek átadás-átvétele fokozatosan, lépésenként történik meg.

Az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis hajózó, repülőműszaki és logisztikai állományának norvég és olasz kollégáik „kiköltözésére” kellett várakoznia a megérkezést követő első napokban. A repülőműszaki katonák persze ekkorra már jól kiismerték magukat

a reptéren, hiszen a szolgálatra érkező négy JAS-39 Gripen fogadniuk kellett.

Mint Fekete Tamás alezredestől, a kontingens parancsnokától megtudtuk, a feladatkör tulajdonképpen ugyanaz, mint amit hazánk légtérvédelme során látnak el. Persze mindenki érzi, hogy egy kül-

földi légbázison szolgálni mégiscsak több izgalommal jár, de Fekete alezredest szerint a litván kollégák nagy rutinnal igyekeznek minél könnyebbé tenni az otthontól távoli szolgálatot.

A litván légbázis mindössze annyiban különbözik a kecskemétiétől, hogy ott nem egy hanem két, egyenként három és fél kilométer hosszú kifutópálya található, illetve kint a készültséget ellátó pilóták tartózkodási helye, a QRA (Quick Reaction Area – gyors reakálási terület) épülete is távolabb esik a repülőgépektől, mint otthon.

Az előző váltások pilótáinak tapasztalatai azt mutatják, hogy a baltikumai légtérben a hazainál sokkal több éles (alfa) riasztásra kell készülniük a Puma-század pilótáinak. Természetesen e bevetések mindegyikét a NATO által meghatározott szabályzók szerint hajtják végre, figyelembe véve a hazai és a litván nemzeti eljárásrendeket is. Persze akkor sem kell az unalomtól tartaniuk, ha éppen nem történik éles riasztás, hiszen a magyar kontingens csaknem kilencvenfős állománya számára parancsnokuk rendszeres kiképzéseket, gyakorlásokat tervez. Ezeken túl, a magyarokkal együtt szolgáló – az észtországi Ämariban települt, Typhoon vadászgépeket használó – né-

2015. szeptember 11-én 18.30-kor – a készütség riasztása után – a magyar Gripenek azonosítottak egy orosz An-26-os szállító repülőgépet a Balti-tenger felett.

metekkel is számos közös repülés szerepel az elképzelések között. A jelenlegi helyzetet jól jellemzi, hogy a hagyományos átadás-átvételi ünnepség alatt is riasztást kaptak a norvég F-16-osok. Mialatt a két gép a magasba emelkedett, az olasz és a norvég parancsnok átnyújtotta Fekete Tamás alezredesnek a balti légtér szimbolikus kulcsát, amellyel Magyarország hivatalosan is átvette a szolgálatot a két távozó nemzettől. Pilótáink már az első napokban sem unatkoztak, hiszen szeptember harmadikán teljesítették első bevetésüket: e napon úgynevezett készütségellenőrző repülést hajtottak végre a litván főváros, Vilnius felett. Ahogy Gyeginszky Andor hadnagytól, a kontingens kommunikációs tisztjétől megtudtuk, a helyi lakosság örömmel fogadta a magyar katonákat csakúgy, mint a korábbi váltások nemzeteit, és hálásak, amiért vállalták a feladatot.

Légi harc Kecskemét felett

GRIFFEK ÉS SASOK

A FLORIDAI ÉS AZ OREGONI LÉGI NEMZETI GÁRDA PILÓTÁI ÉS F-15C EAGLE (SAS) VADÁSZGÉPEI ELŐSZÖR TALÁLKOZTAK GRIPENEKSEL A LEVEGŐBEN.

Szeptember elején repült át Kecskemétre a floridai és az oregoni – elsősorban honi légvédelmi feladatokat ellátó – légi nemzeti gárda két-két F-15-öse. Az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázisra Romániából, az Aranyosgyéres melletti 71. légitámaszpontból érkeztek a vadászrepülőgépek és pilótáik, akik a NATO Európába telepített Atlantic Resolve képességnövelő csomagjának részeként folytatnak kiképzéseket, gyakorlatokat a kontinens számos légierejével együttműködve. Az amerikai vadászok immár két hónapja tekinthették ideiglenes otthonuknak a román repülőteret.

Az amerikai és a magyar repülőgépek a légtérrendészeti feladatokat gyakorolták a számukra kijelölt légterekben. A kecskeméti erőpróbán amerikai részről, a négy F-15C mellett hét vadászpilóta és mintegy hatvan műszaki katona vett részt.

A gyakorlórakétákkal felszerelt vadászgépeket az amerikai légierő attaséja, Steven J. Jantz ezredes, illetve a Kecskemétre érkezett kötelék parancsnoka, David Christensen alezredes jelenlétében mutatták be a sajtónak. Az elsődleges cél a két légierő közötti együttműködés, az interoperabilitás fejlesztése volt. A közös munka során mindkét fél láthatta, miképpen végzi munkáját a másik szövetséges ország légiereje. Mindez lehetővé teszi azt, hogy egy esetleges konfliktushelyzetben még gördülékenyebb legyen az együttműködés a két légierő között.

Az amerikai vadászpilótáknak a JAS-39EBS HU Gripenek (ismert becenevükön: Griffek) jelentették a legnagyobb és legizgalmasabb újdonságot. Christensen alezredes elmondta: alaposan szemügyre vehették a magyar Gripeneket, s bele is ülhetek a gépekbe. Me-

David Christensen alezredes

gismerhették a magyar vadászgépek előnyeit és korlátait, miként a magyar pilóták is megismerkedhettek az amerikai F-15-ösök tulajdonságaival. Ez az, amiből mindkét fél tanulhat, tette hozzá az

alezredes. A gyakorlások során jellemzően egy-egy amerikai és magyar gép közötti, manőverező légi harcot folytattak, de lehetőség volt arra is, hogy

pülni a Gripeneket, mint az amerikaiak a több mint 30 esztendő, de folyamatosan korszerűsített Eagle-eket. A gyakorló bevetések megtervezése és végrehajtása előtt alaposan tájékozódtak a magyar kiképzési módszerekről, feladatokról. Hamar kiderült: nagyon hasonló módon készülnek a két ország vadászpilótái. Éppen ez az egyik legfon-

tosabb része az ehhez hasonló, többnemzeti erőpróbáknak, emelte ki Jantz ezredes. Ilyenkor lehetőség nyílik arra, hogy mindegyik részt vevő ország belemélyedjen abba, hogy a másik fél hogyan, milyen módszerekkel végzi a repülési tevékenységet. S mivel mindenki tanulhat is a másiktól, így a végeredmény csak pozitív lehet.

Steven J. Jantz ezredes

géppárokkal végrehajtott, nagyobb hatótávolságú, légi harc-rakétákat virtuálisan bevető feladatokat repüljenek.

Az alezredes szerint a magyar pilóták legalább olyan hatékonyan képesek re-

„Minden vízbe mártott test...”

LAZÁN MEGÚSZTÁK

ÚSZÓKÉPES HARCJÁRMŰ – OLVASHATÓ TÖBBEK KÖZÖTT A MAGYAR HONVÉDSÉGBEN RENDSZERESÍTETT BTR-80 TÍPUSÚ PÁNCÉLOZOTT SZÁLLÍTÓ HARCJÁRMŰ MŰSZAKI LEÍRÁSÁBAN. S HOGY MINDEZ IGAZ, AZT A TATAI MH 25. KAPKA GYÖRGY LÖVÉSZDANDÁR KATONÁI A KÖZELMÚLTBAN BE IS BIZONYÍTOTTÁK A DUNÁN.

SZIGORÚ KONTROLL

A nyolckerekű BTR-80 és BTR-80/A harcjárművek vízi vezetésre történő felkészítése két-három órás folyamat, melynek során hatvan pontból álló műveleti sort kell végrehajtanunk, a tömítettség ellenőrzéstől kezdve egészen a vízbetörésjelző tesztjéig.

(Buda Lajos őrnagy, a dandár logisztikai zászlóaljának törzsfőnöke)

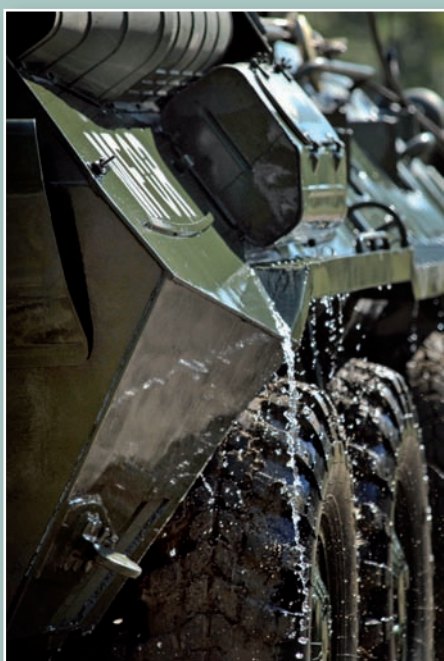

LEGUTÓBB KÉT ÉVE

A kiképzés célja a harcjárművezetők vízi vezetési képességeinek szinten tartása: a műveletet között szerepelt szakszerű vízbeérés, szlalom, bóják közötti pontos megállás, tolatás, tökéletes partra menetel. Ezt a speciális feladatot 2013 nyara után most gyakorolhattuk újra.

(Herczog Gergely százados, az 1. lövészzászlóalj kiképzési részlegének megbízott vezetője, a kiképzés parancsnoka)

TÖBBTONNÁS „CSÓNAK”

Teljesen más egy BTR-t a vízben vezetni, mint a szárazföldön. Előbbi esetben ugyanis sokkal lassabban reagál a gép a kormányozdulatokra, s gyakran viselkedik úgy, mint egy csónak. Ráadásul, a vízi vezetési gyakorlat végén egy négy harcjárműből álló kötelék is vízre szállt, amikor a vezetők csak szlalomozással, illetve rádióforgalmazási irányítással tudták tartani az irányt, az előttük haladó BTR-ek által felkorbácsolt vízfüggöny és a pára miatt.

(Tölgyesi Péter őrmester, a 2. lövészzászlóalj század-technikusa)

Híd a lelke
mindennek

BÁTOR HARCOSOK

KI HITTE VOLNA AKÁR CSAK NÉHÁNY ÉVEL EZELŐTT IS, HOGY EGYSZER AZ AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK HADSEREGÉNEK EGYIK ALAKULATA – A 4. PÁNCÉLOS FELDERÍTŐ-ZÁSZLÓALJ – 800 KILOMÉTERES SZÁRAZFÖLDI MENETET VÉGREHAJTVA ÉRKEZIK MAJD MEG A VESZPRÉM KÖZELÉBEN TALÁLHATÓ, MAGYAR KATONÁK ÁLTAL KIALAKÍTOTT ÚJMAJORI TÁBORBA? PEDIG A BRAVE WARRIOR (BÁTOR HARCOS) 2015 ELNEVEZÉSŰ HADGYAKORLATON TÖBBEK KÖZÖTT EZ IS MEGTÖRTÉNT.

Szinte soha nem látott komplexitás és számos újdonság: röviden így lehetne jellemezni az október 21-ig tartó, Brave Warrior 2015 nevű gyakorlatot, amelyen magyarról az MH Összhaderőnemi Parancsnokság alárendelt alakulatai közül szinte valamennyi részt vesz. A főszerepben, a különleges műveleti katonák és az ejtőernyősök mellett, a tatai MH 25. Klapka György Lövészdandár tagjait, valamint a szentesi MH 37. II. Rákóczi Ferenc Műszaki Ezred hídépítőit találjuk. Érdeemes megjegyezni, hogy Ben Hodges altábornagy, az Európában állomásozó amerikai haderő főparancsnoka tavasszal, nemzetközi sajtótájékoztató kere-

tében úgy nyilatkozott: az idei gyakorlaton nagy szerep hárul majd a magyar hídépítő századokra.

De a híd még messze van, lássuk először mi mindent is foglal magában ez a szeptember elején kezdődött gyakorlat?

– Terepen végrehajtandó elemeken, továbbá éles- és kötelék-lőfeladatokon kívül, számítógépes szimulációs rendszerrel támogatott parancsnoki és törzsvezetési gyakorlatokat – válaszolja meg a kérdést Horváth Gábor dandártábornok, az MH 25. Klapka György Lövészdandár parancsnoka, a gyakorlat igazgatója.

Természetesen, mint minden ilyen erőpróban, most is az egyik legelső feladat a csapatok megfelelő szétbonta-

koztatása és telepítése a hadművelleti területen. Ez azonban nem egyszerű akkor, ha a gyakorlaton részt vevő egységek egy része Németországból érkezik, ráadásul még egy folyón is át kell kelni. Éppen ezért a szentesi ezred első és második hídépítő százada – a megfelelő biztosítás mellett – pontonhidat telepített Győr környékén, a Mosoni-Dunán. Mivel nemcsak az amerikai, de többek között a szlovén és a horvát katonák is nagy érdeklődéssel szemlélték ezt a ritka képességet, érdemes bevezetni az olvasót a hídépítés rejtelmeibe. Az alacsony vízszint és a merdek, felázott part ellenére a pontonhíd-építésben (is) professzionális szinten teljesítő szentesi műszaki

katonák a kora őszi időben kipróbáltan stabil hidat varázsoltak a mérések szerint 0,4 méter/másodperces tempóban csordogáló folyóra. Precíz és begyakorolt összmunkával.

Aki még nem látta, miként épül fel egy vagy két, maximum 60 tonnás járművet is elbíró katonai pontonhíd, azok számára leírjuk, hogy az egész folyamatot, a megfelelő tervezés mellett, a folyami felderítőraj alapos munkája előzi meg. Ők derítik fel többek között a tervezett hídátkelő felé vezető utakat, teljes szélességében felméri a folyómedret, különös tekintettel annak mé-

terenkénti, félméterenkénti mélységére. Amikor az alegység megérkezik a vízpartra, először is kihelyezik az alsó és felső vízi örököt, akik „Behajózni tilos!” táblával jelölik meg a folyószakaszt. Ezt követően az események – a vízre tett BMK-130 típusú vontató motorcsónakok motorjaihoz hasonlóan – felpörögnek. Látványos csobbanással vízre kerülnek a pontonelemek (találhatunk köztük folyami és emelhető parti részelemeket), amelyeket azután fénékrák és könnyű fedélzeti zárak segítségével összekapcsolnak. Hamarosan két pontonkomp ring a folyón, s

ezeket a műszaki katonák motorcsónakokkal tengelyirányba fordítják, majd középen összezárják. Miután kialakult a teljes hídrend, következhet a hídpróba, azaz a szentesiek a rendelkezésükre álló legnagyobb összsúlyú technikai eszközükkel keresztülhajtának a hídon. Ha minden rendben, akkor a híd átkelésre kész, jöhetnek akár az amerikai Strykerok is. Jöttek is...

– Közel két hónapos felkészítés és felkészülés után a fő cél a szövetségeseinkkel történő minél magasabb szintű együttműködés, és ezt a legjobban egy ilyen gyakorlat keretében lehet megva-

REMEK AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS

Colleen Bell, az Amerikai Egyesült Államok magyarországi nagykövete a magyar pontonhídon keresztül egy Strykeren érkezett meg a gyakorlat VIP-napjának sajtótájékoztatójára.

– A Brave Warrior 2015 a magyar–amerikai együttműködés újabb kiváló példája. A két nemzet között szoros a biztonsági együttműködés, Magyarország pedig erős, lelkes és megbízható partner, illetve szövetséges. Egyértelmű, hogy tovább kell folytatnunk ezt a munkát, már csak azért is, mert a NATO a történelem legsikeresebb katonai szövetsége – fogalmazott Colleen Bell.

Vargha Tamás, a HM parlamenti államtitkára szerint nemcsak fizikailag, de képletesen szólva is „átkeltünk a folyón.”

Vargha Tamás, Colleen Bell és Timothy J. Daugherty dandártábornok.

– A két ország hadereje már tizenhat éve dolgozik együtt, tehát hosszú utat bejárva jutottunk el a mai naphoz. Nagyon komoly jelzés, ha amerikai szövetségeseink elismerően nyilatkoznak rólunk, márpedig a magyar katona belföldön és külföldön is erején felül teljesít – mondta az államtitkár.

Timothy J. Daugherty dandártábornok, az amerikai 4. lövészadosztály parancsnokhelyettese közölte: a legnagyobb pozitívuma ennek a gyakorlatnak, hogy egy időben, egy helyen valósul meg ilyen jellegű együttműködés. A dandártábornok szerint a mai napon látottak jól példázzák a Magyar Honvédség műszaki képességeit.

lósítani. A mindennapi élethez szükséges kiszolgálási tevékenységeket is egymás mellett, egymást támogatva, egymást helyettesítve tudjuk végrehajtani. Fontos mozzanata a gyakorlatnak az is, hogy Magyarország és a Magyar Honvédség megfelelő szintű befogadó nemzeti támogatást tudjon nyújtani szövetségeseiknek. Nem mellesleg, dandárunk kijelölt erői számára ez egy vizsgagyakorlat is – válaszolta Horváth Gábor dandártábornok, aki hozzátette, hogy az egész a Brave Warrior 2015 harchelyzetébe állítva zajlik.

Visszatérve a vízen történő átkelésre, a műszaki csapatok megérkezése előtt a levegőből érkezett ejtőernyős-alegységek biztosították a két partszakaszt, s az átkelést megelőzően diverziós csoportok támadását is le kellett küzdeniük. Mindeközben a légteret az MH 12. Arrabona Légvédelmi Rakétaezred kijelölt alegységei, valamint az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis Gripen vadászgépei felügyelték. Persze a művelet során akadtak olyan alegységek, amelyek nem szorultak pontonhidakra az átkeléshez: a tatai dandár BTR-jei ugyanis számot adtak vízi jártassági képességükről is.

Miután az amerikai fél megérkezett az újmajori táborba, megkezdődött a közös kiképzési feladatok sorozata, amelyeket végül majd század- és zászlóalj szintű komplex gyakorlatok koronáznak meg. A Bátor Harcos 2015 végső fázisaként pedig – többek között amerikai, szlovén, szlovák, román és horvát katonákkal együtt – többszintű, számítógéppel támogatott parancsnoki és törzsvezetési gyakorlatot hajtanak majd végre.

Mindenkit kihozunk

MENTŐANGYALOK

ÖSSZHADERŐNEMI, SZEMÉLYI MENTÉSRE
FELKÉSZÍTŐ KÉPZÉST TARTOTTAK SZEPTEMBER 7.
ÉS 24. KÖZÖTT AZ MH PÁPA BÁZISREPÜLŐTÉREN.

Hazánk felajánlására az Európai Légi Csoport Magyarországon, Pápán és környékén rendezte meg a kilencedik Többnemzeti Összhaderőnemi Személyi Mentés Egységesítési Képzés elnevezésű hadgyakorlatot. A tizenhat napos programot már az újonnan létrehozott Európai Személyi Mentési Központ (European Personnel Recovery Centre, EPRC) szervezte. A cél a korábbiakhoz hasonlóan ugyanaz: a részt vevő NATO- és EU-tagállamok személyi mentési műveleteinek egységesítése, a szükséges és a hadszíntéren elengedhetetlen „közös nevező” megtalálása. Ebben persze óriási segítséget jelent a programhoz csatlakozott Amerikai Egyesült Államok több évtizedes, egészen a második világháború végéig visszanyúló helikopteres kutató-mentő képessége, az amerikai tapasztalatok átadása, valamint ezek (az európai elképzeléseknek megfelelő) beépítése a közös eljárásokba.

Uwe Schleimer alezredes, az EPRC igazgatója hangsúlyozta: a Magyar Honvédség támogatása és munkája nélkül

nem jöhetett volna létre a hadgyakorlat, így Magyarországot külön köszönet illeti ezért. Mint elmondta, a házigazdák nemcsak részt vettek a tanfolyamon, de további nyolcvan katona segítette munkájával a gyakorlat megrendezését, végrehajtását.

Az alezredes rámutatott: a gyakorlat, illetve az EPRC legfontosabb célja, hogy a tagországok a személyi mentés mind a négy fázisában (felkészülés, tervezés, végrehajtás és kiértékelés/tapasztalatok adaptálása) közös szabályokat, eljárásokat, doktrínákat dolgozzanak ki és alkalmazzanak. Emellett szükséges a minél szélesebb és mélyebb kommunikáció kialakítása, fenntartása, illetve egymás támogatása az oktatás, a kiképzés, valamint a hadműveletek során.

– A cél az, hogy minden tagország hadserege képes legyen ugyanarra: az életmentésre, akár egymással együtt dolgozva a mentési műveletek során. Ennek érdekében a központ tanfolyamain egyszerre vetjük be a részt vevő nemzetek által rendelkezésre bocsátott földi és légi erőket, hogy minél magasabb

szinten legyenek képesek együttműködni a munka során – tudtuk meg Uwe Schleimer alezredestől.

Ezt a feladatot igyekezett végrehajtani a Pápán vendégeskedő tizenhárom nemzet csaknem négyszáz katonája is. S hogy milyen eredménnyel, arról a gyakorlat kiemelt látogatói napján győződhetek meg a vendégek. Fontos leszögezni: a valós körülményeket imitáló bevetés valódi, a több mint kéthetes program menetébe illesztett feladat volt, nem

pedig egy, a kameráknak szóló, megkoreografált, rögtönzött akció. A kijelölt egységeknek ellenséges területen ragadt légi személyzet mentését kellett végrehajtaniuk, helikopterek segítségével.

A két (spanyol és francia) kimenekítő csoport katonái a spanyol légierő két Eurocopter AS332 Super Puma helikopterén kaptak helyet. A leszállózóna körzetét a belga légi komponens két, ajtóba szerelt géppuskákkal felfegyverzett, Agusta A109 helikoptere, illetve az olasz légierő két AMX vadászbombázó repülőgépe fedezte. Szükség is volt rájuk, hiszen a bajba jutott hajózókat a magyar katonák által megszemélyesített ellenséges erők is keresték. Az ellenség megsemmisítésében a közvetlen légi támogatást nyújtó AMX-ek kapták a főszerepet. A már megtisztított területre végül beérkezett a két spanyol Super Puma, majd a kimentést végző csoportok megkeresték a helyze-

tüket piros füstjelzéssel felfedő pilótákat. Mindketten megsérültek, egyiküket hordágyon kellett a kimentést végző szállítóhelikopterhez cipelni.

A sikeres akció után a két A109-esre egy újabb leszállás várt: egy imitált előretolt üzemanyagtöltő- és felfegyverző-állomáson hajtottak végre üzemanyag-utántöltést, még hozzá a hajtóművek leállítása nélkül. Ez az állomás éles helyzetben lehet akár a helyszínhez közeli, de még saját területen, de lehet akár ellenséges terepen is.

– Noha az eligazító-szobában kívülről szemlélve átláthatatlannak tűnő, lázas munka folyt, de abban a pillanatban, ahogy

elindult a küldetés, minden a helyére került – értékelte a látottakat Sáfár Albert dandártábornok, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság légierő haderőnének főnöke.

– Számunkra nagy megtiszteltetés, hogy ezt a tanfolyamot – felszereléssel együtt – elhozták hazánkba. Ugyan nem vagyunk a szervezet tagjai, de ka-

tonáink megfigyelőként, szervezőként részt vettek a munkálatokban. A gyakorlat vezetői elismerően nyilatkoztak a magyar katonák részvételéről és problémamegoldó készségükről – összegzett a tábornok, aki a jövőben elképzelhetőnek tartja hazánk, illetve a Magyar Honvédség csatlakozását a központhoz.

TISZAI VASMACSKA

A MAGYAR HONVÉDSÉG KÉT HADIAJÓJA, AZ AM-31 DUNAÚJVÁROS ÉS AZ AM-32 DUNAFÖLDVÁR SZEPTEMBERBEN, SZERBIÁBAN HAJTOTT VÉGRE ÉLESLÖVÉSZELETET.

Mivel Magyarországon nincs vízi lőtér, a Magyar Honvédség hadihajóival az elmúlt évtizedekben csak úgy tudtak éleslőgyakorlatot végrehajtani, ha az aknamentesítő hajók 20 milliméter űrméretű gépágyúit, a négycsövű PAV-4-est és az egycsövű PAV-1-est szárazföldi, gumike-rekes platformokra szerelték, és azokkal lóttek a Várpalota közelében található központi lőtéren. A vízen végrehajtott lőgyakorlat azonban mindig bonyolultabb, mint a szárazföldi, hiszen a tűzkiváltás előtt figyelembe kell venni – egyebek mellett – a hajó mozgását, a hullámozgást és a folyó sodrását is.

Éppen ezért örültek az MH 1. Honvéd Tűzszerész- és Hadihajós Ezred hadihajós alosztályánál, amikor 2011-ben – éveken át tartó előkészítés után – megszületett az együttműködési megállapodás a szerb folyami flottillával. A szerződés értelmében az elkövetkező években a magyar és a szerb hadihajósok

egymás országának területén hajthatnak végre éleslőgyakorlatokat.

Az Iron Cat (Vasmacska) névre keresztelt gyakorlatsorozat első évében a

magyarok utaztak ki Szerbiába, hogy a Novi Sad melletti Titel település közelében, a Tiszán kialakított vízi lőtéren lőhessenek – ekkor még nem saját, hanem

a vendéglátók hadihajóival, amelyek néhány apróságot leszámítva megegyeznek a Magyar Honvédségben rendszeresített aknamentesítő hajókkal. 2012-ben a szerb folyami flottilla katonái látogattak Magyarországra; számukra ugyanis a hajók gépágyúinak szárazföldi lövészete volt különleges, addig még soha nem próbált feladat. A magyar katonák 2013-ban újra szerb hadihajókkal lőttek Títelnél, majd tavaly a szerbek már nemcsak szárazföldi, hanem légi célokra is tüzelhettek Magyarországon. Az idei Iron Cat gyakorlatra pedig két magyar hadihajó érkezett Szerbiába. És nemcsak emiatt volt fontos az idei gyakorlat, hanem azért is, mert a fegyverek kezelőszemélyzetei, a vízen elhelyezett, pontonra épített célok mellett, immár légi célpontokra is tüzeltek.

Az Iron Cat 2015 gyakorlat szeptember 18-i VIP-napján a magyar hadihajók – és természetesen az éleslövészetet ugyancsak végrehajtó szerbek is – előre begyakorolt koreográfia szerint küzdöttek le a célokat. Először a hajók PAV-4-es gépágyúival tüzeltek a mintegy 1200 méterre kihelyezett célra, majd a PAV-1-esek is szerepet kaptak: az egyikkel 800, a másikkal pedig 1000 méterről kellett eltalálni a pontonelemre felépített, lemezből készült célt. A lövészetben részt vett a szerb folyami flottilla büszkesége, a NOVI SAD nevű hadihajó is, amit két PAV-4-es gépágyúval szereltek fel. A

kiképzési foglalkozást a szerbek négyhajós kötelék-lőgyakorlata zárta.

– Mind a manőverezés, mind pedig a tűzfeladatok végrehajtása maximális odafigyeléssel történt. Szinte mindenki kiváló eredményt ért el – értékelte az éleslövészetet Csurgó Attila ezredes, az MH 1. Honvéd Tűzszerész- és Hadihajós Ezred parancsnoka, aki a szerb flottilla parancsnokával együtt tekintette meg az erőpróbát. Az ezredparancsnoktól megtudtuk azt is, hogy az Iron Cat gyakorlatsorozat a tervek szerint jövőre is folytatódik, 2016-ban ismét Magyarországra látja vendégül a szerb hadihajósokat.

**Kísérnek,
védelmeznek,
csapást
mérnek**

A USS VIRGINIA, osztályának
első, névadó hajója.

CSENDES HALÁL

**A TENGERALATTJÁRÓK VILÁGA JOBBÁRA REJTVE MARAD A LAIKUS
SZEMEK ELŐTT. NEM CSUPÁN AZÉRT, MERT A VÍZ ALATT TEVÉKENYKEDNEK:
A BÚVÁRHAJÓKAT MINDIG IS TITOKZATOSSÁG LENGTE KÖRÜL.**

A tengeralattjárók tervezőmérnökei az elérhető maximális merülési mélységet, a minél tökéletesebb szonárrendszereket, a minél hosszabb víz alatti tartózkodási idő elérését, illetve a minél halkabb, nehezebben felfedezhető hajó megépítését tartották szem előtt munkájuk során. Az 1950-es, 1960-as években alakultak ki a tengeralattjárók világának máig érvényes, különböző csoportjai. A meghajtás szerint megkülönböztetünk nukleáris és hagyományos (dízel-elektromos) tengeralattjárókat. A feladatrendszerben pedig három főbb tagozat alakult ki: a vadász-, a rakéta-hordozó és a mélytengeri mentő-tengeralattjárók csoportjai.

OLAJOS LOPAKODÓK

A tengeralattjárókat fejlesztő vagy hadrendben tartó országok döntő többsége a hagyományos, dízel-elektromos meghajtású hajóegységeket részesíti előny-

ben. Ez nem véletlen: egyszerűbb kialakításuknak köszönhetően az ilyen hajtáslánccal rendelkező hajók fejlesztése, építése és üzemeltetése jóval olcsóbb, mint az atomreaktorral felszerelt

tengeralattjáróké. Vannak olyan országok, ahol elvi vagy jogszabályi okokból nem használnak nukleáris meghajtást. Japánban például a második világháborút követően az alkotmány tiltja

A USS SANTA FE
cirkálórakétáinak indítócsövei.

A német Type 212 osztály hajóit az olasz haditengerészet is használja.

ilyen hadihajók fejlesztését vagy hadrendbe állítását.

A modern, hagyományos meghajtású tengeralattjárók ma már kifinomult légfüggetlen (Air-independent Propulsion, AIP) meghajtással készülnek. Ennek előnye az, hogy a dízelhajtóművek üzemeltetéséhez már nem szükséges a légkör oxigénje. Az AIP-rendszerek többféle kialakításúak lehetnek, a megrendelő igényeinek és lehetőségeinek megfelelően. Az egyik, a svéd királyi haditengerészet Gotland-osztályú vadász-tengeralattjáróin is alkalmazott módszer az oxigén fedélzeti tárolása, majd adagolása a dízelhajtóművekhez azok működése közben. Ez jellemzően tartályokban tárolt sűrített oxigénnel történik, amelynek mennyisége egyben a víz alatt elérhető hatótávolságot is meghatározza. Ez

utóbbi persze a sebesség csökkentésével növelhető. A dízelmotorral termelt energiát részben a hajócsavart meghajtó elektromos motorok, részben a hajó fedélzeti rendszerei (szellőztetés, fűtés, harcászati, navigációs, kommunikációs, felderítő- és fegyverrendszerek) használják fel. Ne felejtsük el, hogy egy tengeralattjáró és személyzete „életben tartása” sok energiát igényel 200 méter mélységben. Igaz, az 1500 tonnás vízkiszorítású Gotland-osztály a nyilvánosságra került adatok szerint a leggazdaságosabb, 5 csomós (9 km/h) sebességgel 14 napot képes haladni a víz alatt. A váltótípus, az A26-os osztály már több mint 18 napot lesz képes üzemelni alámerülve ezzel a sebességgel.

A jövő meghajtásának sokan az üzemanyagcellás módszer elterjedését tartják.

Valóban, több tengeralattjáróban is dolgoznak már nagy teljesítményű, áramtermelésre alkalmazható, kémiai reakcióval, robbanómotor nélkül elektromos energiát termelő üzemanyagcellák, amelyek a mérnökök szerint hamarosan legalább annyi energiát biztosítanak majd a tengeralattjáróknak, mint a dízelhajtóművekre alapozott rendszerek. Igaz, az üzemanyagcelláknál is elengedhetetlen a sűrített oxigén. A módszerrel Németország, Spanyolország, Japán és India is foglalkozik. A német Type 212A (Dolphin) vadásztengeralattjáró-osztályt a világ legcsendesebb búvárhajójának tartják, köszönhetően a kilenc üzemanyagcellát alkalmazó víz alatti meghajtásának. Érdekesség, hogy Izrael is a Dolphinokat választotta: hat példányt rendeltek a típusból. A hajókat, hivatalosan meg nem

Az orosz rakétahordozó tengeralattjárók között az Akula- (Typhoon-) osztályt felváltó Borej-osztály jelenti a csúcst.

Vészemelkedés: látványos, de veszélyes művelet.

erősített információk szerint nukleáris töltettel felszerelt Popeye Turbo cirkáló-rakétákkal látták el, amelyeket a 650 milliméter átmérőjű torpedóindító csövekből indíthatnak. Amennyiben a hírek igazak, akkor ez a fegyverrendszer egyedülálló elrettentő képességet biztosít egy hagyományos meghajtású tengeralattjáró számára.

A nem nukleáris meghajtás mellett elérnek a legmodernebb felderítő- és tűzvezető-rendszerek. Mivel nincs szükség a reaktor hűtőkörének folyamatos keringését biztosító, valamennyi zajt

mindig kibocsátó pumparendszerekre, a hagyományos motorokkal rendelkező vadász-tengeralattjárók minden elleneséges hajóra életveszélyes fenyegetést jelentenek. Főleg, ha a part menti vizek akusztikailag nehéz terepet jelentő területeire gondolunk, ahol a sós tenger víz és az édesvíz keveredik. Partjainak védelmére sok ország használ kisebb méretű, hagyományos meghajtású tengeralattjárókat, amelyek nagyobb méretű, hatótávolságú társai hosszabb, mélytengeri műveletek eredményes végrehajtására is alkalmasak.

REAKTOR ÉS RAKÉTA

Az igazi „nagyfiúk” meghajtásáról már nukleáris reaktor gondoskodik; mivel ez nem igényel levegőt, gyakorlatilag (kis túlzással persze) korlátlan ideig a víz alatt haladhat a tengeralattjáró. Ezt az adottságot főleg a nukleáris ballisztikus rakétákkal felszerelt hordozók használják ki, amelyek legfontosabb védekezési, túlélési eszköze a csendes rejtőzködés a víz mélyén. Az ilyen tengeralattjárók hatótávolságát gyakorlatilag a fedélzeti élelemkészlet és az emberi szervezet tűrőképessége határozza meg. Nem véletlen, hogy a világ legnagyobb és legfejlettebb nukleáris meghajtású tengeralattjáró-flottájával rendelkező amerikai haditengerészet váltja a tengeralattjárók személyzetét egy-egy bevetés közben. Ez kevésbé költséges, mintha a hajónak egy honi kikötőbe kellene visszatérnie a „személyzetcsere”, a bevetést megszakítva.

Nem sok ország mondhatja el magáról, hogy a szintén nukleáris meghajtású repülőgép-hordozók mellett atomreaktorral felszerelt rakétahordozó tengeralattjárókat is üzemeltet. Nem meglepő módon, az élen az Amerikai Egyesült Államok haditengerészete áll, amelynek Ohio-osztályú tengeralattjáró-

A MYSTIC mélytengeri mentőjármű.

Kilo-osztály: a legnépszerűbb orosz dízel-elektromos tengeralattjáró.

Type094: elrettentés kínai módra.

rói és Trident D5 atomtöltetű robbanófejjel felszerelt interkontinentális ballisztikus rakétái jelentik az amerikai nukleáris elrettentő erő sokak szerint leghatékonyabb részét (kiegészítve a légi indítású cirkálórakéták és a földi silókba telepített Minuteman III ballisztikus rakéták jelentette fenyegetést). Oroszországa a képzeletbeli dobogó második foka: a régebbi Delta III és IV (Projekt 667BDR és BDRM) váltótípusa, a modern Borej-osztály, valamint annak interkontinentális ballisztikus rakétái életveszélyes fenyegetést je-

lentenek Oroszország ellenségeire. Nem hiányozhat ez a költséges, de az elrettentés szempontjából igen hatékony fegyverrendszer a feltörekvő országok fegyvertárából sem. India Arihant-osztályú, rakétahordozó nukleáris tengeralattjárója az első, melyet egy, az ENSZ Biztonsági Tanácsának vétőjoggal nem rendelkező országa épített meg. A hajóosztályból a tervek szerint hármat állít hadrendbe az indiai haditengerészet. Kína sem tétlenkedhetett: a Type 092, majd a modernebb Type 094 után már folyik az új generációs, kétszer anny

(szám szerint 24) ballisztikus rakétával felszerelt Type 096 fejlesztése is. S persze nem szabad kifelejteni az egyre zsugorodó védelmi költségvetésből még mindig rakétahordozó-flottát fenntartó Franciaországot (Triomphant-osztály) és Nagy-Britanniát (Resolution-osztály) sem. Nemcsak különlegesen, de veszélyesek is az átfegyverzett, hagyományos töltetű cirkálórakétákkal felszerelt Ohio-osztályú amerikai tengeralattjárók. A hagyományos célpontok elleni támadásokra optimalizált egységek fontos szerepet töltenek be az amerikai vagy szövetséges hadműveletek legelső csapásmérésénél: észrevétlenül képesek elérni az indítási területet, ahonnan cirkálórakétákat lönek ki.

A szinte végtelen hatótávolság teszi fontossá a nukleáris reaktorokat a vadász-tengeralattjárók esetén is. A kifinomult szonárrendszer és az irányított torpedók kettősére támaszkodó „csendes gyilkosok” fontos szerepet töltenek be részben a saját hajókötelékek (például az amerikai haditengerészet repülőgép-hordozói vagy a tengerészgyalogság expedíciós kötelékei) védelmében, másrészt a világ tengereinek, óceánjainak ellenőrzésében. Nem véletlen az sem, hogy a válságkövetekben rendszeresen ott settenkedik egy-egy atommeghajtású vadász-tengeralattjáró. Fontos feladat a rivális országok hadihajóinak akusztikus feltérképezése, azaz a tengerre kimozduló hajók által kibocsátott zörejek rögzítése is; ezek a hangminták aztán a későbbiekben megkönnyítik a célpontok azonosítását. A hajók feladatai közé tartozhat még a felderítés, a hírszerzés, az irreguláris hadviselés, a különleges egységek helyszínre juttatása és begyűjtése, aknamezők telepítése és felderítése is.

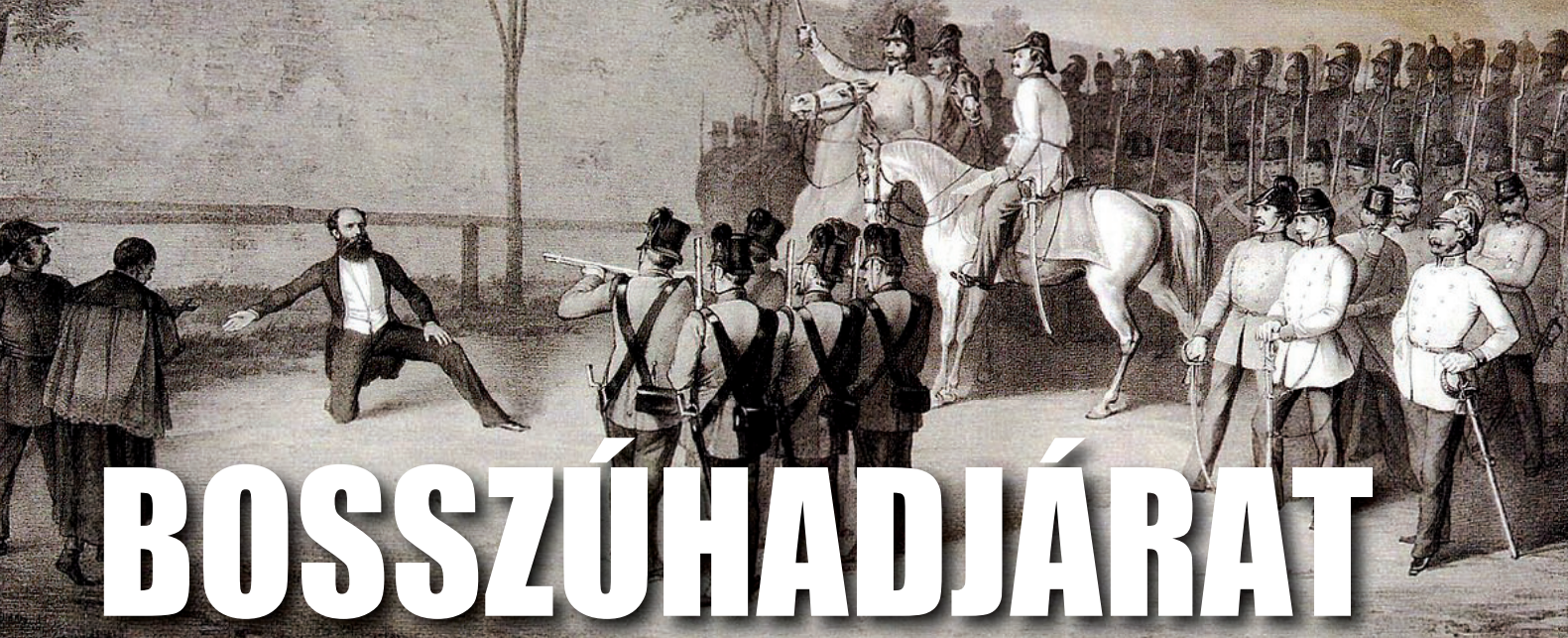
Több haditengerészet is használ mélytengeri mentő-tengeralattjárókat. Ezen apró (légi úton is szállítható), nagy mélységek elérésére képes járművek feladata a bajba került saját és szövetséges (felkérés esetén kevésbé baráti) tengeralattjárók személyzetének kimentése. Ehhez a tevékenységhez – ha kell – adaptereket használnak, amelyekkel az ismert típusok mentő búványításaihoz tudnak kapcsolódni. Sajnos sokszor már csak a roncsok felderítése, a kiemeléshez szükséges információk összegyűjtése jut feladatkánt a mentőhajók személyzetének.

Kis méretei ellenére halálos veszélyt jelent egy modern, hagyományos meghajtású vadász-tengeralattjáró.

Elfeledett vértanúk

Batthyány Lajos az osztrák megtorlás leismertebb áldozata.

BOSSZÚHADJÁRAT

A KÖZTUDAT IGAZÁN CSAK AZ 1849. OKTÓBER 6-ÁN VÉRTANÚHALÁLT SZENVEDETT BATTHYÁNY LAJOST ÉS AZ ARADI TIZENHÁRMAT TARTJA SZÁMON, PEDIG AZ 1848/49-ES FORRADALOM ÉS SZABADSÁGHARC, ILLETVE AZ AZT KÖVETŐ MEGTORLÁS IDEJÉN HOZZÁVETŐLEG SZÁZNEGYVENÖT EMBERT VÉGEZTEK KI AZ OSZTRÁKOK.

Az osztrákok bosszúhadjáratára gyakorlatilag már 1848. október harmadikától számolni lehetett. Lamberg Ferenc altábornagy, a Magyarországon állomásozó császári-királyi hadsereg főparancsnoka pesti meggyilkolásának hírére V. Ferdinánd e napon adta ki azt a császári manifesztumot, amely az országot a haditörvények alá rendelte. A dokumentummal az uralkodó feloszlatta a magyar országgyűlést, s megtiltotta, hogy annak rendeleteit, illetve a Honvédelmi Bizottmány utasításait a katonai és polgári hatóságok végrehajtsák. Az intézkedés ugyanakkor magyar közjogi szempontból erősen megkérdőjelezhető volt, már csak azért is, mert az uralkodónak nem állt jogában magyar miniszteri ellenjegyzés nélkül haditörvények alá rendelni az országot.

Mindazonáltal a császári-királyi erők ekkor még nemigen gondolhattak a megtorlásra, hiszen az ország jelentős része

Fővezérsége idején Windisch-Grätz kevés halálos ítéletet hajtatott végre.

Julius Haynau

semmint a megtorlás híve volt; a kivégzésekkel a szabadságharc tömegbázisát alkotó néprétegeket akarták megfélemlíteni. Számításuk azonban nem vált be, hiszen az a katona vagy politikus, aki el akarta hagyni az önvédelmi harc táborát, 1849 januárjának végére már megtette ezt.

A helyzet azonban Julius Haynau tábornaszernagy, az új császári-királyi fővezér 1849. május 30-i kinevezésével alapjaiban változott meg. Ekkor már a katonai elit sem kerülhette el a sorsát; bitófára jutott például az 1849 februárjában kapitulált lipótvári várórség két tagja, Mednyánszky László őrnagy és Gruber Fülöp százados, akik a megadás ellen szavaztak. (A két tisztre egyébként a hadbíróóság már korábban kimondta a

az Országos Honvédelmi Bizottmány és a Szemere-kormány tagjai, a kormánybiztosok, a trónfosztás és a függetlenség kimondásában részt vett parlamenti képviselők, valamint mindazok, akik 1849. április 14-e után a szabadságharc sikere érdekében kiemelkedő tevékenységet fejtettek ki.

A megtorlás első nagy hulláma 1849. október 6-án jött el; ekkor végezték ki Pesten Batthyány Lajost, az első független, felelős magyar kormány miniszterelnökét, míg Aradon a honvédsereg tizenkét tábornokát és egy ezredesét. A dátum kiválasztása nem volt véletlen: 1848-ban, a bécsi forradalom idején, e napon esett a népharag áldozatául Theodor Baillet de Latour hadügyminiszter. Az ő halálát (valamint a

Buda visszavívása 1849. május 21-én: a bosszúhadjárat célpontjává váltak mindazok, akik a Habsburg–Lotharingiai-ház trónfosztása után a szabadságharc sikere érdekében kiemelkedő tevékenységet fejtettek ki.

a magyar kormányzat ellenőrzése alatt állt. Alfred Windisch-Grätz tábornagy téli hadjáratával azonban fordult a kocka, s az első halálbüntetésekre sem kellett sokáig várni; 1849. január 15-én, Pápán rögtön-ítélettel kivégezték a Mednyánszky Sándor őrnagy vezette gerillacsapat két, foglyul ejtett tagját, Rédl Antalt és Szalay Gábort. Azt ugyanakkor meg kell jegyeznünk, hogy Windisch-Grätz, illetve a fővezéri poszton 1849 áprilisában őt váltó Ludwig Welden tábornaszernagy is inkább az elrettentés,

halálos ítéletet, de azt Windisch-Grätz és Welden sem erősítette meg.)

Haynau hasonlóképpen akart leszámolni valamennyi, a magyar oldalon szolgált volt császári-királyi tiszttel, s ehhez a legmagasabb szintről, magától az uralkodótól kapott támogatást. Az 1848. december 2-án trónra lépett I. Ferenc József ugyanis szintén ragaszkodott a kemény megtorláshoz. A bosszúhadjárat széles rétegeket érintett, hiszen a honvédseregben szolgált volt császári-királyi tisztek mellett célponttá váltak

bécsi forradalom kirobbantását) pedig az osztrák kormányzat Magyarországra, illetve Batthyány kabinetje számlájára írta.

A Batthyány Lajos elleni felségárgyalási per gyakorlatilag koncepciók eljárás volt. Azért mondhatjuk ezt, mert az egykori miniszterelnökkel szemben felhozott vádak többsége a császári manifesztum kibocsátása előtti időszakra datálható, márpedig ebben az esetben az uralkodó 1848. október 2-án nem egyszerűen felmenti őt a beosztásából,

A megtorlás első nagy hulláma a szőlősi (világosi) fegyverletételt követően jött el.

hanem eljárást kezdeményez ellene. Ez azonban nem történt meg, felségárulásról a felmentő határozatban szó sem volt, ezt a „kártját” csak több mint tíz hónappal később húzta elő a bécsi udvar.

Mindezek mellett még a fegyveres lázadás bűnét is rábizonyították az osztrák hatóságok. Ehhez elég volt annyi, hogy Batthyány a miniszterelnökségről történt lemondása után, október 10-én (tehát az október 3-án kiadott manifesztum ismeretében) csatlakozott a Vas megyei nemzetőrség és népfelkelés csapataihoz. Hadműveletben azonban nem vett részt, mert egy nappal később kifiamította a karját.

1849. augusztus 30-án Batthyányt a hadbíróság – egyhangúlag – teljes vagyonekzbzásra és kötél általi halálra ítélte. A hadbíró viszont még ezen a napon egy jól megindokolt kegyelmi kérvényt terjesztett elő, amelyet a hadbíróság – hasonlóan a halálos ítélethez –

egyöntetűen támogatott. A végső szót – egy személyben – Haynau mondta ki. Döntéséhez a tábornoknak nem kellett a bécsi kormányzat megerősítő nyilatkozatát kérnie, ő pedig nem akart meg-

kegyelmezni: elrendelte az ítélet végrehajtását.

Batthyányt tehát kötél általi halálra ítélték, de a börtönben töltött utolsó éjszakája során a felesége által becsem-

Az aradi várbörtön udvara.

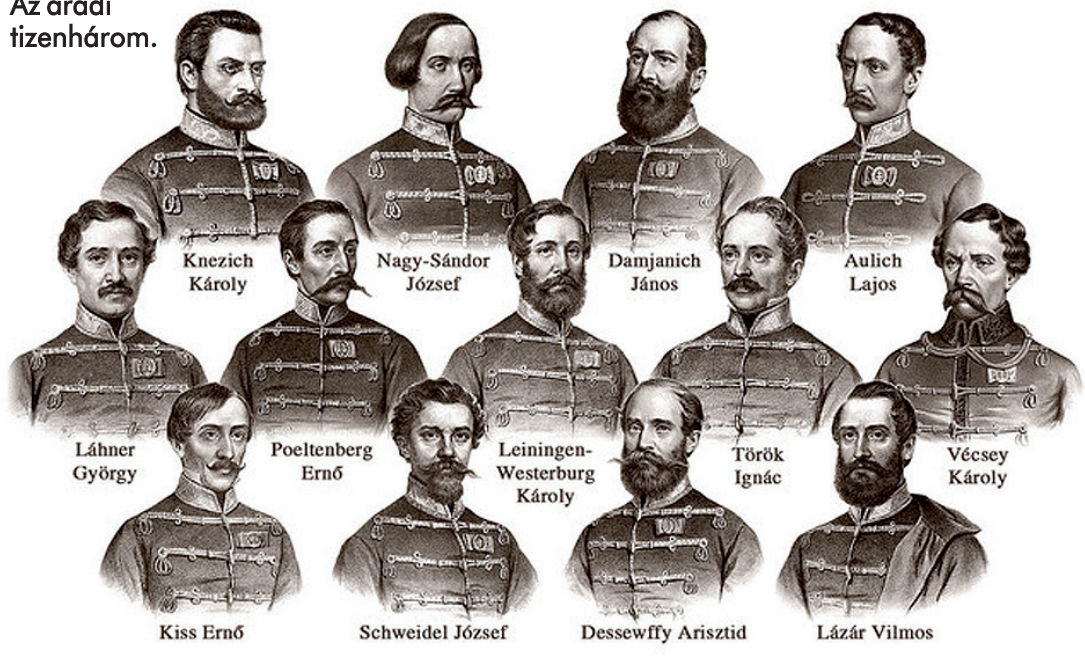
pészett késsel felvágta a nyaki ütőereit. Kis híján elvérzett, de fogva tartói megmentették az életét, hogy aztán másnap mégis kivégezzék – a budapesti katonai kerület parancsnoka, Johann Kempen altábornagy döntése értelmében golyó által.

Ugyancsak fegyveres lázadás és felségárulás bűnében marasztalták el Aradon a honvédsereg tizenkét tábornokát, illetve egy ezredesét egy olyan perben, amelynek során a hadbíróság jó néhány szempontot figyelmen kívül hagyott. Például azt, hogy Ferenc József magyar közjogi értelemben nem minősült

Magyarország uralkodójának, hiszen nem koronáztatta meg magát, nem adott ki koronázási hitlevelet, s nem esküdött fel az ország törvényeire. Ez ugyanakkor a vértanúkon már nem segített; 1849. október 6-án Poeltenberg Ernőt, Török Ignácot, Láhner Györgyöt, Knezich Károlyt, Nagysándor Józsefet, Leiningen-Westerburg Károlyt, Aulich Lajost, Damjanich Jánost, illetve Vécsey Károlyt felakasztották, míg Kiss Ernőt, Dessewffy Arisztidot, Schweidel Józsefet és Lázár Vilmos ezredesét főbe lölték.

Aradon nem csak a tizenhármak szenvedtek vértanúhalált. Másfél hónappal korábban, 1849. augusztus 22-én – rögtönítélő eljárás után – hasonlóképp vé-

Az aradi tizenhárom.

gezte Ormai Norbert ezredes, a honvéd vadászrezdek szervezője és főfelügyelője. Vesztére neki már volt priusza; 1846-ban belekeveredett egy galíciai függetlenségi összeesküvésbe, amelynek lelepleződése után egy időre börtönbe zárták. Így 1849 augusztusának elején hiába mondott le a magyar hadseregben viselt rangjáról, előélete miatt nem kerülhetett el az akasztófát. Ugyancsak Aradon – 1849. október 25-én – végezték ki Kazinczy Lajos ezredesét, az író és nyelvújító Kazinczy Ferenc fiát, aki egy északkelet-magyarországi hadosztály és az észak-erdélyi csapatok maradványainak parancsnokaként augusztus 24–25-én, Zsibónál adta meg magát az oroszoknak. Az utolsó, Aradon kivégzett vértanú Ludwig Hauk alezredes volt, 1850. február 19-én; ő a temesvári vereség után megpróbált eljutni Pestre, ám Biharkeresztesen elfogták. Tetézte a bajt, hogy poggyászában megtalálták „Az uralkodóház utolsó órái” című kéziratát, amelyben – az októberi bécsi forradalom eseményei mellett – a császárról és családjáról is megemlékezett, módfelett gúnyos hangnemben. Perbe fogták és halálbüntetést kapott. Ezt az ítéletet pedig Haynau helybenhagyta és végrehajtatta, annak ellenére, hogy a politikai okokból történő kivégzéseket 1849. október végén felfüggesztették.

A megtorlás másik fő helyszíne Pest volt, ahol 1849 júliusában állították fel a rendkívüli haditörvényszéket. A fővárosban kivégzett vértanúk közül meg-

kell említenünk Csány László nevét, aki kormánybiztosként a dunántúli, majd az erdélyi hadsereg harcképességének fenntartása érdekében tett rendkívül sokat. Vele együtt, 1849. október 10-én vezették a bitófa alá Jeszenák Jánost, Nyitra, Pozsony, illetve Komárom korábbi kormánybiztosát; az ő vesztét valószínűleg a lipótvári erőd megszerzésében betöltött szerepe okozta. Október 24-én végezték ki Perényi Zsigmondot, a felsőház elnökét, illetve Szacsavay Imrét, a képviselőház jegyzőjét; mindkettejük aláírása szerepelt a függetlenségi nyilatkozaton. Október 20-án akasztottak fel (szintén Pesten) a szabadságharc külföldi résztvevői közül hármat, a lengyel Mieczyslaw Woroniecki alezredesét, honfitársát, Karol d'Abancourt századost, valamint a német légió parancsnokát, Peter Giron alezredesét. Kivégzésüknek szimbolikus jelentősége is volt: az osztrákok azt akarták kifejezésre juttatni, hogy a szabadságharc nem volt más, mint magyar felforgatók és veszélyes nemzetközi kalandorok vállalkozása.

Jelenlegi ismereteink szerint mintegy száznegyvenöt főt végezték ki a megtorlás során, egytizedüknek azonban még a nevét sem tudjuk. Ezen felül több száz halálos ítélet született, melyeket később – kegyelem útján – hosszabb-rövidebb várfogságra enyhítettek. Az utolsó politikai foglyok 1859-ben, tíz esztendővel a szabadságharc leverése után szabadultak.

Kazinczy Lajos ezredes, az egyik elfeledett aradi vértanú.

Pusztításra teremtve (1.)

A VEDELEM FEGYVERE

AZ EMBERI TALÁLÉKONYSÁG HATÁRTALAN, HA MÁS EMBEREK KIIRTÁSÁRÓL VAN SZÓ. EZ A SZÁMTALANSZOR IGAZOLT ÁLLÍTÁS MEGÁLLTA A HELYÉT AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚ IDEJÉN IS, AMIKOR TÖBB ÚJ HADITECHNIKAI ESZKÖZT VETETTEK BE A SZEMBE ÁLLÓ FELEK, VAGY RÉGIEKET ALKALMAZTAK A KORÁBBIAKTÓL ELTÉRŐ MÓDON. EZEK KÖZÜL ELŐSZÖR A SOROZATLÖVŐ FEGYVEREKET MUTATJUK BE.

A tűzgyorsaság növelésének igénye már a lőfegyverek megjelenésének korai szakaszában felmerült, de az első igazán hatásos sorozatlövő fegyver csak 1862-ben született meg. Ezt az amerikai Richard J. Gatling tervezte, aki a megoldást a többsöves konstrukcióban vélte megtalálni. Az eszköz a csapatpróbákon jól teljesített, de ütközetben nem bizonyult elég megbízhatónak. A katonák ugyanis (ha elkapta őket a harctéri idegesség) túl gyorsan tekerték a csöveget forgató kart, így túlhevült és beragadt a fegyver, amely emellett meglehetősen nehéz is volt; 40 kilogrammot nyomott, mozgatása egy kis kocsit igényelt. Mindezek ismeretében talán nem meglepő, hogy sem a kon-

föderációs, sem az uniós erők nem mutattak érdeklődést iránta. Mindenki csak a hibáit látta, a megbízhatóság hiányát, ezért mindössze néhányat tudtak eladni belőle 1861–1865 között, az amerikai polgárháború idején. Ennek ellenére a fegyver a hadviselést teljesen új megközelítésben mutatta be: minimális emberi erőforrás, maximális tűzerő. Kezeléséhez elég volt 2–5 katona, tűzereje azonban felért 150–200 lövésével.

Gatling nagy tűzgyorsasággal és tűzerővel rendelkező találmánya tehát bizonyos tekintetben a jövőbe mutató konstrukció volt, de mégis túlszárnyalta azt egy amerikai születésű brit feltaláló – Hiram Maxim – az első, igazán automatikusan üzemelő fegyverrel. Az 1883-

ban szabadalmaztatott eszköz valódi technikai áttörés volt, felhasználta az egyik lövedék kilövésekor fellépő energiát a következő betöltésére. A fegyver tűzsebessége ezzel a forradalmi módszerrel elérte a percenkénti 500–600 lövést.

Egy barátja azt tanácsolta az 1881-ben Londonba emigrált Maximnak: „Ha szeretnél egy rakás pénzt csinálni, akkor találd fel valamit, amivel az európaiak könnyebben és hatékonyabban elvágják egymás torkát.” A feltaláló, megfogadva e szavakat, eladási kampányba kezdett. A bemutatóira meghívott magas rangú vendégek a világ minden tájára elvitték fegyvere pusztító erejének híret. Maxim valamennyi jelentősebb ál-

lam hadseregének eladta találmányát, amelynek hatalmas felvevőpiaca volt. A nagyhatalmak közötti politikai feszültség ugyanis addig soha nem látott fegyverkezési lázba, majd az első világháborúba torkollott.

IDŐTÁLLÓ HATÉKONYSÁG

Az 1914–1918 között vívott harcok géppuskái olyan hatékonyak bizonyultak, hogy az alapvető tervezési elvek gyakorlatilag a mai napig változatlanok. Az eszköz emellett teljesen átformálta a csatatéren alkalmazott taktikákat. A gyalogság túlnyomó többségét tudniillik még az első világháború idején is az ismétlőpuskával és a szuronnyal történő támadásra képezték ki – a sorozatlövő fegyverek gyors térnyerése ellenére. Mindkét oldal stratégiai közelharcban akarták kivívni a győzelmet, az ellenséges vonalak elleni nyílt támadások azonban hatalmas embervesztéssel jártak; a hadviselő felek 5,5 millióra becsülik a géppuskák első világháborús áldozatainak számát. Az eszköz védelmi képességének megtörésére irányuló kísérletek kudarcot vallottak, a harcok menete holtpontra jutott. A kor önműködő fegyvereinek éppen ez kedvezett, hiszen túl nehéznek bizonyultak a mozgékony harcmodorhoz, ráadásul kezelésükhöz 2–4 katonára kellett.

A harcok során a védők mindössze két, a szárnyakon elhelyezett géppuskával megóvhattak egy teljes lövészárkoszakaszt. A fegyverek kezelői előre meghatározott zónában pásztázták a terepet, olyan közel tüzelve a saját erőkhöz, amennyire csak lehet. A roham megindulásának pillanatában ugyanis nem nyitottak azonnal tüzet. Megvárták, amíg a támadók eléri a halálzónát; itt a fegyverek áthatolhatatlan golyózá-

Minimális emberi erőforrás, maximális tüzérő.

port hoztak létre. Kiváló példa erre 1916. július elseje, a somme-i csata kezdete, a brit hadtörténelem leggyászosabb napja. A senki földjén 20 000 halott katonájuk feküdt, nagyrészt a német sorozatlövő fegyverek pusztításának következtében. A terv az volt, hogy ötnapos ágyúzással megtörik az ellenséges védelmet. A német géppuskások azonban mély bunkerekben rejtőztek el a tüzéségi tűz elől, majd ahogy a lövegek elcsendesedtek, gyorsan újra elfoglalták állásaikat. A támadókat így az arcvonal teljes hosszában a párban dolgozó autómata fegyverek gyilkos kereszttüze

fogadta. A végeredmény: az angol hadsereg történetének egyetlen nap leforgása alatt elszenvedett legnagyobb embervesztése.

A géppuskák igazából egy egyszerű, a mezőgazdaságban használatos eszközzel együtt alkalmazva váltak a lövészárk-háború rettegett fegyvereivé. Az amerikai Joseph F. Glidden szabadalmáról, a szögdrótról van szó, amelyet az Illinois állambeli farmer a szarvasmarhák legelőn tartása érdekében alkotott meg. A hadsereg azonban nagyon hamar szemet vetett rá. A védelem hatásos eszköze, géppuskával kombinálva pedig alkalmas az ellenség előrehaladásának lelassítására, sőt megállítására – vélték a szakértők. Teóriájukat az első világháború eseményei az utolsó szóig igazolták.

A KÖZELHARC ESZKÖZE

A lövészárk-háború rémálma arra ösztönözte a fegyvertervezőket, hogy kifejlesszék a géppuskák kisebb távolságokon is hatásos változatát, a könnyű géppuskát, majd a golyószórót. 1915-ben a német, a francia és az angol hadseregben is rendszeresítették golyószórókat (Bergmann, Chauchat, Lewis). A

Azt gondolhatnánk, hogy a lövészárkok között húzódó senki földjén előrenyomuló katonák könnyű célpontot kínálnak egy géppuska számára. Azonban a legjobb fegyver sem ér sokat, ha nem a megfelelő módon alkalmazzák. A legkézenfekvőbb védekezési pozícióval, amikor a géppuskát a támadó alakzattal pontosan szemben állítják fel, az a legnagyobb probléma, hogy minden katonát külön kell célba venni, eközben a védők értékes időt veszítenek, a támadók egyre közelebb érnek. A különbség azonnal nyilvánvaló, ha a fegyvereket az arcvonal szárnyain helyezik el. A rohamozó katonák így ugyanis egymást takarják, tehát a célpontok nagyobb sűrűséggel helyezkednek el. A végeredmény valódi tömegmészárlás, hiszen egy lövedékkel több támadó is leteríthető. Ha tehát a géppuska oldalról nyithat tüzet a támadó alakzatra, akkor nincs menekvés.

mérnökök azonban hamar felismerték, hogy a kisebb fegyverekhez célszerű lenne kisebb löszert használni. A megoldást a pisztolytöltények jelentették.

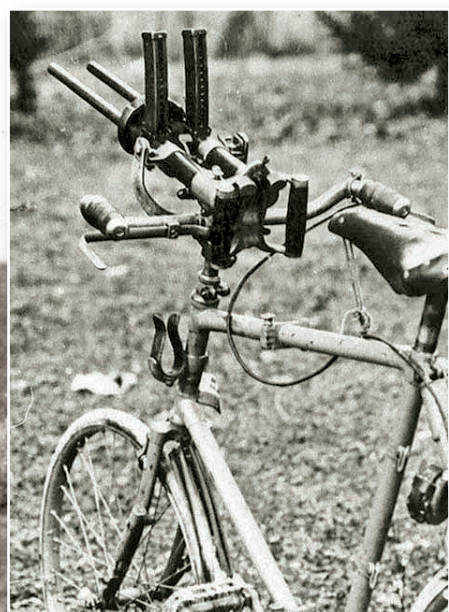
Az első géppisztolyokat pisztolyokból alakították ki. A német 1908M. 9 milliméter űrméretű, hosszú csövű (20 centiméteres) Parabellum öntöltő pisztolyt csigatárral 32 töltény kilövésére tették alkalmassá. E fegyvereket a német Zeppelin-lég hajók legénysége, továbbá a táborigazságot és a haditengerészet katonái használták. A géppisztoly fejlődésének másik útját az olasz hadseregben, 1915-ben rendszeresített Villar-Perosa (Fiat-Revelli) kétszövű géppisztoly jelentette, amely az 1910M. 9 milliméteres Glisenti-pisztoly töltényét tüzelte, s csövenkénti tűzgyorsasága 600 lövés volt percenként. Az osztrák-magyar hadsereg is megszerkesztette saját géppisztolyát 1916-ban, majd 1912/16M.

Kísérlet a mobilizációra: motorkerékpár oldalkocsijára szerelt angol Vickers géppuska.

Megmosolyogtató próbálkozás: Villar-Perosa kétszövű géppisztoly egy kerékpárra erősítve.

9 milliméteres Steyr öntöltő pisztoly néven rendszeresítette.

A géppisztolyok a géppuskák tűzgyorsaságával rendelkeztek, de lényegében pisztolyok voltak; olyan fegyverek, amelyek elég kicsik és könnyűek ahhoz, hogy egyetlen ember hordozza, illetve kezelje. Bár nem helyettesíthették a nagyobb hatótávolságú lőfegyvereket, közelharcban kimondottan hatékonyak bizonyultak.

A francia Chauchat golyószóró.

A GENGSZTEREK KEDVENCE

Az amerikai John T. Thompson még az első világháború alatt hozzálátott egy olyan viszonylag könnyű, hordozható, önműködő fegyver megtervezéséhez, amellyel a támadó csapatok akár mozgás közben is lőhettek. Konstrukciója ugyanakkor későn készült el ahhoz, hogy a harcokban is bevessék, de mivel sokan ezt tekintik minden géppisztoly ősének, cikkünk zárásaként érdemes néhány bekezdést rászánunk.

Thompson rájött, hogy a kor géppuskái túl sok nehéz alkatrészt tartalmaztak; ezektől kivétel nélkül meg kellett szabadulni. Találmányában az egyetlen nehéz mozgó alkatrész a zár maradt, ami minden tüzelési ciklusban kivetette az üres hüvelyt, és a tár rugója segítségével egy új töltényt juttatott a töltényürbe. E géppisztolyt – amelynek tömege az egynegyedét sem érte el az akkori géppuskákénak – feltalálója lövészárkok-sepregetőnek nevezte, mindenki más Thompsonnak. Jellegzetes csiga-

A szögesdrótakadályokat a heves ágyútűz sem tudta teljesen elpusztítani.

ke O'Donnell-t, Chicago déli részének egyik jelentős szeszcsempészét riválisa, Frank McErlane kívánta eltenni láb alól egy ilyen fegyverrel, ám az

kissé jobbra húzott. Ezt a problémát egy apró alkatrész, a kompenzátor segítségével orvosolták, ami a lőporgázok egy részét felfelé tereli, ezáltal lefelé nyomja a csőtorkolatot. O'Donnell mérhetetlen szerencséjére azonban az ellene megkísérelt merénylet időpontjában még ismeretlen volt ez az eszköz.

A géppisztolyok a második világháború idejére az egyik legfontosabb gyalogsági fegyverré váltak, a legendás Tommy Gun azonban túlszárnyalta a kategória más képviselőit. Népszerűségének oka egyszerű volt; extra nagy tűzerővel bírt. Az európai gyártmányú géppisztolyokkal szemben, amelyek főként 9 milliméteres tölténnyel működtek,

a Thompson az amerikai .45 kaliberű (11,43×23 milliméteres) ACP (Automatic Colt Pistol) lövedékkel volt kompatibilis. John Thompson ugyanis a vágóhídról beszerzett marhahúson végzett kísérletei nyomán megállapította, hogy a lassú, nagy lövedék sokkal komolyabb kárt okoz a testben, mint a gyorsabb apró. Fegyvere emellett jelentős, a típustól függően 720–1200 lövés/perc tűzgyorsasággal rendelkezett, míg a hatalmas tűzerőről az 50 lövedéket befogadó csigatár gondoskodott (az első szekrénytáras változatok kapacitása 20 lőszer volt).

tára könnyen felismerhetővé tette, ugyanakkor létezett szekrénytáras változata is.

Az amerikai hadsereg azonban nem tartott igényt az új koncepciót megtestesítő gyalogsági fegyverre, mivel a háború már véget ért. A szesztilalom idején rettegett hírnevet szerzett gengsztereknek viszont azonnal elnyerte a tetszését. Az 1920-as évek maffiafőnökei nyomban felismerték az eszközben rejlő lehetőségeket. Könnyű volt elrejtetni, és segítségével gyorsan el lehetett takarítani az útból az ellenlábasokat. A fegyver tehát a gengszterek pusztító arzenáljának kötelező darabjává vált, így hamarosan a rendőrség is rákényszerült az alkalmazására. A Thompson géppisztollyal végrehajtott első maffia-leszámolás mindazonáltal sikertelen volt. Spi-

1925. szeptember 25-én lejátszódott események mindkét gengszter számára életük legnagyobb meglepetését okozták. McErlane ugyanis hiába adott le 50 lövést, egyszer sem találta el vetélytársát. A merénylet mégsem járt minden eredmény nélkül, hiszen O'Donnell az eset hatására úgy döntött: okosabb lesz kiszállni ebből a kockázatos üzletből.

De vajon miért tévesztettek célt a lövések? A válasz a Thompson géppisztoly jellegzetes hibájában rejlik. A korai változat ugyanis tüzelés közben felugrott, és

AMIT LÁTNOT KELL!

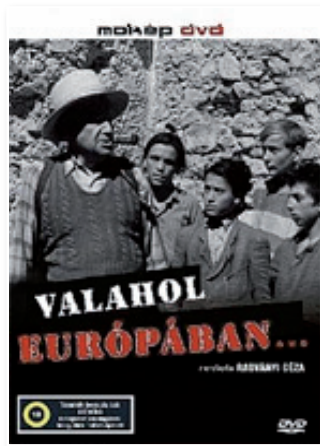
A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚ BEFEJEZÉSÉNEK 70. ÉVFORDULÓJÁHOZ KAPCSOLÓDÓ SOROZATUNKBAN – A KONFLIKTUST MEGÖRÖKÍTŐ TÖBB MINT EZER MOZI-, ILLETVE TÉVÉFILM KÖZÜL – 70 OLYAN ALKOTÁST AJÁNLUNK OLVASÓINK FIGYELMÉBE, AMIT LÁTNI KELL, HOGY TELJES LEGYEN AZ EMLÉKEZÉS...

Magyar paletta

Valahol Európában

Fekete-fehér, magyar film-dráma, 100 perc, 1947
 Rendezte: Radványi Géza
 Főszereplők: Somlay Artúr, Gábor Miklós, Bánky Zsuzsa, Bárdy György

Radványi Géza filmje a háború szörnyű pusztításai következtében elárvult, bandákba verődött gyerekek nehéz sorsát (ami akkor általános európai jelenség volt) ábrázolja. A film megrendítő erővel fogalmazza meg azt, amit a háború után mindenhol éreztek az emberek: hinni kell a béke, a humánus, a barátság és a szabadság erejében. Az otthontalanul kóborló gyerekek a saját túlélésükért a bűntől sem riadnak vissza, élelmet lopnak, s már körözi őket a hatóság. Találnak egy elha-

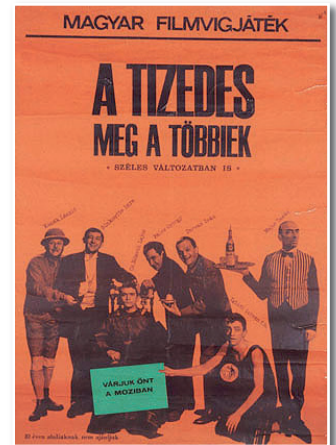
gyatottnak látszó várat, amely azonban mégsem üres, a világtól megcsömörlött, magányos remeteként élő egykori karmester lakik benne. A gyerekek először idegenkednek tőle is, sőt, fel akarják akasztani, ám hamarosan összebarátkoznak vele, mert öntudatra ébreszti őket, nem hazudik nekik, mint a többi felnőtt...

A tizedes meg a többiek

Fekete-fehér, magyar film-vígjáték, 101 perc, 1965
 Rendezte: Keleti Márton
 Főszereplők: Sinkovits Imre, Darvas Iván, Major Tamás, Márkus László

Molnár Ferenc tizedes a zászlóaljától ellopott, kézigranátokba rejtett zsold birtokában a maga részéről befejezettnek nyilvánítja a háborút, s hamis nyílt paranccsal a zsebében megpróbál motorke rékpáron átszökni a frontvonalakon. Végül egy kastély-

ban talál menedékre, amelyről hamar kiderül, hogy lakott: Alberten, az öreg ina-

Magyarországon a második világháború pusztításai ellenére a filmgyártás szervezete és rendszere érintetlen maradt. Ez tette lehetővé, hogy bár még folytak a harcok Budapesten, de már polgármesteri rendelet született a filmgyártás újraindítására. A szándék ellenére azonban a magyar film csak nehezen kelt életre, hiszen a tőke- és a nyersanyaghiány mellett a felerészben elpusztult mozipark és a forgalmazási gondok is rontották a helyzetet. A megoldást végül a politika vállalta magára oly módon, hogy a játékfilmek magántőke helyett a különböző koalíciós pártok támogatásával készültek. A kommunista párt befolyása alatt gyártották például 1947-ben az első magyar háborús témájú játékfilmet, a csakhamar világhírűvé vált Valahol Európában című alkotást.

A világsiker azonban nem ösztönözte az időközben államosított magyar filmgyártást a műfaj folytatására, hiszen az 1960-as évekig alig forgattak háborús témájú alkotást, ami pedig az összképet illeti, a klasszikussá vagy maradandóvá lett magyar háborús filmek mennyisége máig nem számottevő. A hadszíntereken történő magyar szerepvállalást, a frontok eseményeit dokumentáló vagy érintő játékfilm elvéte található a palettán, a háború poklának legmélyebb és legsötétebb bugyrait, emberi sorsait ábrázoló témák alapján ugyanakkor több nemzetközileg elismert produkció is született. Ám itthon mégis azok a háborús mozik váltak igazi kultuszfilmmé, amelyeket a humor, a humorérzék motivált.

son kívül három szökött magyar katona is ott bujkál. Tizedes úr gondolkodik, és – a legleleményesebb, legdörzsöltebb jogán – átveszi a parancsnokságot, kiosztja a feladatokat. A túlélés érdekében a folyton változó helyzethez igazodva, ha kell, katonai parancsnokságnak álcázzák magukat, szükség esetén együttműködést színelnek a nyilasokkal vagy a németekkel, érdekből szökött munkaszolgálatost, „politikait” is befogadnak maguk közé, vagy épp sebesült szovjet katonát mentenek meg...

Isten hozta, őrnagy úr!

Színes, magyar játékfilm, 96 perc, 1969
Rendezte: Fábri Zoltán
Főszereplők: Latinovits Zoltán, Sinkovits Imre, Fónay Márta, Venczel Vera

Az Örkény István Tóték című kisregénye alapján írt forgatókönyv alapvetően a kisem-

ber hatalommal szembeni kiszolgáltatottságáról szól. Arról, hogyan képes a hatalom a magánszféránkba behatolva az öncélú, értelmetlen, ostoba szabályokat ránk erőltetve szétrombolni a normális élet kereteit. A film a második világháború idején egy északmagyarországi kis falu békés hétköznapijaiba kalauzolja el a nézőt. A köztisztvisletben álló Tót család levelet kap a fron-

ton szolgáló fiuktól, aki közli velük, hogy felettese, az őrnagy úr náluk töltené a betegszabadságát. Tóték katona fiuk érdekében bármilyen áldozatra képesek, illő alázattal készülnek hát a vendég fogadására, ám arra a testi és lelki terrorra, ami az őrnagy személységéből és mentális zavarából adódóan rájuk vár, nincsenek felkészülve...

Az ötödik pecsét

Színes, magyar filmdráma, 107 perc, 1976
Rendezte: Fábri Zoltán
Főszereplők: Óze Lajos, Márkus László, Dégi István, Horváth Sándor

1944. december közepe, Budapest a körülzárás határán, mindennaposak a légiardók és a razziák, éjszakánként elsötétítés van, a városban tombol a nyilasterror. Egy kis-kocsmában a nehéz idők ellenére is összegyűlnek esténként a törzsvendégek. A kisemberekből álló asztaltársaságot a szeszélyes és különc

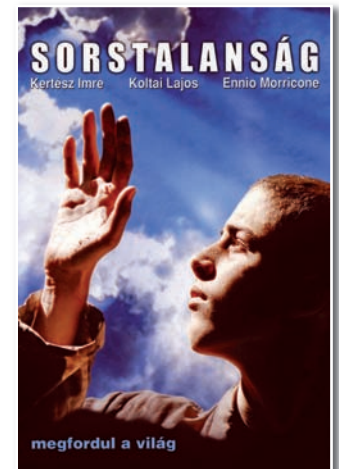
óras (Gyurica), a kultúrszobnok (Király) és a mélyen vallásos asztalos (Kovács) alkotják, akik Bélával, a kocsmárossal kiegészülve diskurálnak a világ dolgairól. Például arról, hogyha módjuk lenne haláluk után feltámadni, a gazdag zsarnok vagy a szerencsétlen, de tisztességes rabszolga sorsát választanák-e. Nem is sejtik, hogy a felvetett elméleti kérdésre másnap a gyakorlatban, tetteikkel kell felelniük a nyilas kínzókamrák mélyén...

Sorstalanság

Színes, magyar filmdráma, 140 perc, 2005
Rendezte: Koltai Lajos
Főszereplők: Nagy Marcell, Dimény Áron, Harkányi Endre, Bán János

A Kertész Imre, Nobel-díjas, önéletrajzi ihletésű regénye alapján készült film főszereplője, Köves Gyuri egy hétköznapi mondható fiú, aki eseménytelenül éli az életét 1944-ben Budapesten. Majdnem olyan, mint a többség, egyetlen dolgot leszámítva: zsidó. Nem sokkal az után,

hogy apját elviszik munkaszolgálatra, őt is elfogják és Auschwitzba, onnan pedig a buchenwaldi lágerbe szállítják. Nem lázad a sorsa ellen, nem lepődik meg, nem keres kiutat, az élet velejárójaként éli meg a megpróbáltatásokat. Átmeneti barátságokra

teszert, felnőttekkel és gyerekekkel ismerkedik össze, flegmák és rémültek, alkalmazkodók és vagányok bukkannak fel mellette, és sodródhatnak el mellette. De ő csak éli a mindennapokat, és megfigyel, mert úgy gondolja, hogy nincs olyan képtelenség, amit ne élhetnénk túl...

**A turisták is
tapsoltak**

ESKÜVŐ KARDOKKAL

BAJTÁRSAI SORFALA KÖZT VONULT AZ ANYAKÖNYVVEZETŐ ELÉ MENYASSZONYÁVAL KECSKEMÉTEN JUHÁSZ ROLAND TÖRZSŐRMESTER. A DÍSZSZAKASZ AZ IFJÚ PÁRT A TEMPLOMBA ÉS AZ ÉTTEREMBE IS ELKÍSÉRTE – A TURISTÁK TAPSOLVA KÖSZÖNTÉK MEG A RÖGTÖNZÖTT „DÍSZSEMLÉT”.

Barátai katonai tiszteletadása mellett mondta ki a boldogító igent Juhász Roland törzsőrmester és csinos menyasszonya, Kardos Márta. A díszszakaszt Durgó Tamás százados, az MH Hadkiegészítő és Központi Nyilvántartó Parancsnokság Bács-Kiskun megyei irodájának vezetője vezényelte, tagjai közt pedig ott volt Faddi Ferenc zászlós is, akinek három évvel ezelőtti házasságkötése ugyanilyen látványos körülmények között zajlott, ugyancsak Kecskeméten. Juhász törzsőrmester jelenleg az MH Anyagellátó Raktárbázis budapesti objektumában dolgozik, korábban viszont öt évet szolgált Városhődön, majd az ottani laktanya bezárása után szinte ugyanennyi időt töltött az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázison.

– A tizenhárom évvel ezelőtti szilveszter éjszakáján, Kecskemét főterén ismerkedtünk meg. Mindketten a barátainkkal

terveztük köszönteni az éjfélt, a tűzijáték kezdete előtt azonban pár perccel odajött hozzám egy csinos lány, és gyufát kért tőlem. Volt nálam... Találkozásunk

óta Márti elvégezte a Budapesti Corvinus Egyetemet, közgazdász diplomával pedig Budapesten kapott állásajánlatot. Ezért, bár mindketten tősgyökeres kecs-

Házasságkötésük alkalmával a Magyar Honvédség katonái a Kossuth kardot szolgálati úton, az állományilletékes logisztikai főnökök benyújtott kérelmében, az MH Logisztikai Központ parancsnokától igényelhetik. Erre egész évben lehetőség van, az igényeket a beérkezés sorrendjében bírálják el; az augusztus 20-i tiszttavatás előtti időszakban azonban a kardok csak korlátozott számban állnak rendelkezésre. A kérelmek pozitív elbírálása esetén az MH Anyagellátó Raktárbázis tápiószecsői bázisparancsnokságán vehetők át a kardok.

kemétiék vagyunk, úgy döntöttünk, hogy a fővárosba költözünk. Másfél évet kellett várnom az áthelyezésre. Remekül érzem magam az új munkahelyemen, de kecskeméti barátaimmal azóta is tartom a kapcsolatot – mutatott a polgármesteri hivatal előtt gyülekező násznép felé a boldog férj.

A katonai tiszteletadás mellett zajló házasságkötés gondolatával már régóta kacérkodtak, a végső elhatározást azonban csak azt követően hozták meg, hogy Juhász törzsőrmester három évvel ezelőtt, az akkori díszszakasz tartalék tagjaként részese lehetett annak, amikor barátja, Faddi Ferenc (akkor még főtörzsőrmester) kimondta a boldogító igent. Ráadásul a kardos esküvő remekül „passzolt” Márta vezetéknevéhez is.

– A legnagyobb gondot a díszszakasz összeállítása okozta. Az alegység létszáma ugyanis korlátozott: a vezénylő parancsnokkal együtt legfeljebb tizenegy fő lehet. Viszont ennél sokkal többen jelezték, hogy szeretnének kardot rántani az esküvőmön. Szerencsére sikerült úgy

intézni a dolgot, hogy egyetlen barátomat se bántsam meg. A vacsoránál aztán egy pár perces show-táncsal is megleptük a vendégeket. Igaz, az eredeti elképzelésünk egy keringő volt, de koreográfusunk javaslatára stílust váltottunk – mondta Juhász Roland törzsőrmester.

Durgó Tamás századossal a polgári és az egyházi szertartás közt sikerült beszélgetnünk. Kiderült, hogy ez már a második „esküvője”, ugyanis Faddi főtörzsőrmester házasságkötésekor is ő vezényelte a díszszakaszt.

– Nem kellett sokat gyakorolnunk, hiszen az alegység tagjai az alaki fogásokat valamennyien ismerik, a karddal történő díszelgés fogásait pedig a szabályzatból ismételtük át. A kimondottan az esküvőhöz kötődő, a szabályzatokban le nem írt mozdulatok koreográfiáját pedig a katonai hagyományok, illetve a korábbi házasságkötések alkalmával láttak alapján állítottuk össze. A gyakorlásainkon egyébként az ifjú pár nem vett részt, hiszen nekik a díszelgéskor csupán az a feladatuk, hogy átvonuljanak a kardok alatt. A ceremóniamesterrel viszont részletesen egyeztettem a forgatókönyvet, hiszen ő irányította a násznép mozgását. Tudnia kellett, hogy mikor mit fogunk csinálni, merre terelje a vendégeket, hogy ne akadályozzák a díszelgést – sorolta a vőlegény barátja.

A díszszakasz tagja voltak:

Iványi Attila őrnagy, Nagy Ferenc százados, Rozsos László hadnagy, Faddi Ferenc zászlós, Kvák Zoltán, Sándor Róbert, Vantal Zoltán főtörzsőrmesterek és Kovács Tamás szakaszvezető. A vőlegény két budapesti kollégája egy váratlan szolgálati feladat miatt nem tudott részt venni barátjuk esküvőjén.

Együtt a régi ezred tagjai

TANKOS TALÁLKOZÓ

BAJTÁRSI TALÁLKOZÓT SZERVEZETT KALOCSÁN A 24. HARCKOCSIEZRED BARÁTI KÖR EGYESÜLET. AZ ALAKULAT VOLT PARANCSNOKAI KÖZÜL BORSZÉKI TIVADAR NYUGÁLLOMÁNYÚ VEZÉRŐRNAGY ÉS SÁNTHA BÉLA NYUGÁLLOMÁNYÚ ALEZREDES VETT RÉSZT AZ IDEI ÖSSZEJÖVETELEN.

Több mint ötven nyugállományú „tankos” – tisz, tiszthelyettes, volt polgári alkalmazott és sorkatona – emlékezett az egykori MN 1549 harcoksziedrednél közösen eltöltött évekre, évtizedekre. A bajtársi találkozón meghívottként részt vettek a helyőrség katonai hagyományait ápoló szervezetek vezetői is: a Kalocsai Légvédelmi Katonák Hagyományőrző Körét Veréb István nyugállományú alezredes, a Honvédségi és Rendvédelmi Szervek Bajtársi Egyesületét Várszegi Ferencné nyugállományú büntetés-végrehajtási törzsszázlós képviselte, Istella István nyugállományú őrnagy pedig a hajdani 89. Páncélos- és Gépjárműjavító Zászlóalj volt katonái nevében vett részt az összejövetelen.

A megemlékezés az egykori helyőrségi klub emeleti nagytermében kezdődött, ahol Cserhádi Ákos nyugállomá-

A kalocsai harcocsiezred 1950. november elsején alakult, és a kiskunfélegyházi 7. hadosztály alárendeltségébe tartozott. Az 1960-as, 1970-es években fő feladatuk a felsőoktatási intézményekbe felvett sorköteles fiatalok tizenegy hónapos katonai alapkiképzése volt. A harcocsiezredhez általában a műszaki egyetemek és főiskolák leendő hallgatóit hívták be. Az alakulatot 1987. augusztus 31-i hatállyal, jogutód nélkül felszámolták.

nyú alezredes, a 24. Harcocsiezred Baráti Kör Egyesület elnöke foglalta össze a legutóbbi találkozó óta történeteket, és szólt a katonai hagyományok ápolásának, valamint az egyesület életének aktuális kérdéseiről, feladatairól is. A találkozó hivatalos része a Miskei úti, volt Gábor Áron laktanyában folytatódott, ahol a bajtársak megkoszorúzták a harcocsiezrednél szolgálatot teljesített katonák emléktábláját, majd a városban

belecsöppentem a hadsereg akkori aktuális átszervezését takaró MÁTRA feladat végrehajtásába, s emellett a tartalékosok összekovácsolásának megszerzése is komoly kihívást jelentett a számomra. Szervezetileg ugyanis a kiskunfélegyházi 7. hadosztály alárendeltségébe tartoztunk, s ennek a magasabbegységnek pedig a mozgósítások tervezése, szervezése és lebonyolítása volt a legfontosabb feladata. Annak ellenére, hogy úgynevezett rövid készenlétű alakulat voltunk, akadt munkánk bőven. Így aztán sok olyat tanultam Kalocsán, aminek később a különböző parancsnoki beosztásaimban is nagy hasznát vettem – idézte fel emlékeit az egykori vezérkari főnök.

Cserháti alezredes harcocszi-technikusként tanult a főiskolán, az akadémia elvégzése után pedig a harcocsiezred parancsnokának technikai helyettese lett. Az alakulat felszámolását követően szolgált Szabadszálláson és Tapolcán, majd az egri harcocszidandár áthelyezésekor visszajött Kalocsára. 2002-ben, az MH Haditechnikai Ellátó Központ helyi rak-

tárának parancsnokaként vonult nyugállományba, a következő évtől pedig már – mint a tankok „anatómiájának” kiváló ismerője – a T-55-ösök megsemmisítését irányította.

– Kohóméretre kellett feldarabolnunk a harcocszikat, és persze soha nem gondoltam, hogy én fogok majd ócskavasat csinálni belőlük. Nem vagyok túlságosan érzélgős ember, de amikor először nekikezdtem egy olyan tank bontásához, amelyet „személyesen ismertem”, bizony hevesebben kezdett dobogni a szívem – emlékezett a történetekre.

Cserháti alezredes nemcsak lélekben, de tettekben is mindig tankos marad. Nemrég részt vett az ezred történetét feldolgozó, Harcocsizók voltunk című háromkötetes kiadvány visszaemlékezéseinek, régi fotóinak összegyűjtésében, valamint szerkesztésében is. Jelenleg pedig azon fáradozik, hogy a hajdani harcocszói laktanya színháztermének falán található márvány emléktáblát a felújítást követően áthelyezhesse a város sétálóutcájában lévő egykori helyőrségi klub bejáratához.

megtekintették a paprikamúzeumot és a kalocsai Érseki Kincstárat.

A bajtársi találkozón részt vett dr. Végh Ferenc nyugállományú vezérezredes is, aki még őrnagyi rendfokozattal másfél évig az ezred törzsfőnökeként szolgált.

– A Malinovszkij páncélos akadémia elvégzése után, 1981-ben helyeztek az alakulathoz. Ennek többek között azért is örültem nagyon, mert Moszkvába Bajjáról kerültem, amely kevesebb, mint ötven kilométerre fekszik Kalocsától, így nem kellett átköltözni sem. Éppen

Új helyén a Kossuth-szobor

A szentendrei MH Altiszti Akadémia (MH AA) parancsnoki épületének aulájában kapott helyet az alakulat felújított Kossuth-szobra. A szobor áthelyezése alkalmából tartott ünnepség az MH AA parancsnoka,

Bozó Tibor dandártábornok köszöntőjével kezdődött. Ezt követően dr. Hermann Róbert, a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum parancsnokának tudományos helyettese mondott beszédet, méltatva Kossuth Lajos életét és munkásságát. Hangsúlyozta: ő volt az, aki a Batthyány Lajos által megteremtett alapokból tömeghadsereget fejlesztett, így méltán említhetjük a Magyar Honvédség alapítói, a legnagyobb magyar katonai- és biztonságpolitikusok között.

Kép és szöveg: Durucz né Tégls Dóra főhadnagy

Koszorúzási ünnepség

Szolnok város napja alkalmából a helyi önkormányzat és Szolnok helyőrség közös koszorúzási ünnepséget rendezett a Kőrösi úti katonai temető első és második világháborús emlékműveinél. A rendezvényen mondott ünnepi beszédében Szabó István alpolgármester kiemelte: valamennyien felelősek vagyunk azért, hogy Európában a béke továbbra is fennmaradjon. Az emlékműnél koszorút helyeztek el – mások mellett – a budapesti katonaiattasé-testület több tagja, míg a szolnoki helyőrség nevében Lamos Imre dandártábornok, az MH 86. Szolnok Helikopterbázis parancsnoka és a helyőrségben települt katonai szervezetek, intézmények parancsnokai közösen emlékeztek a hősökre.

Balácsi Edit őrnagy; fotó: Galambos Sándor

IN MEMORIAM

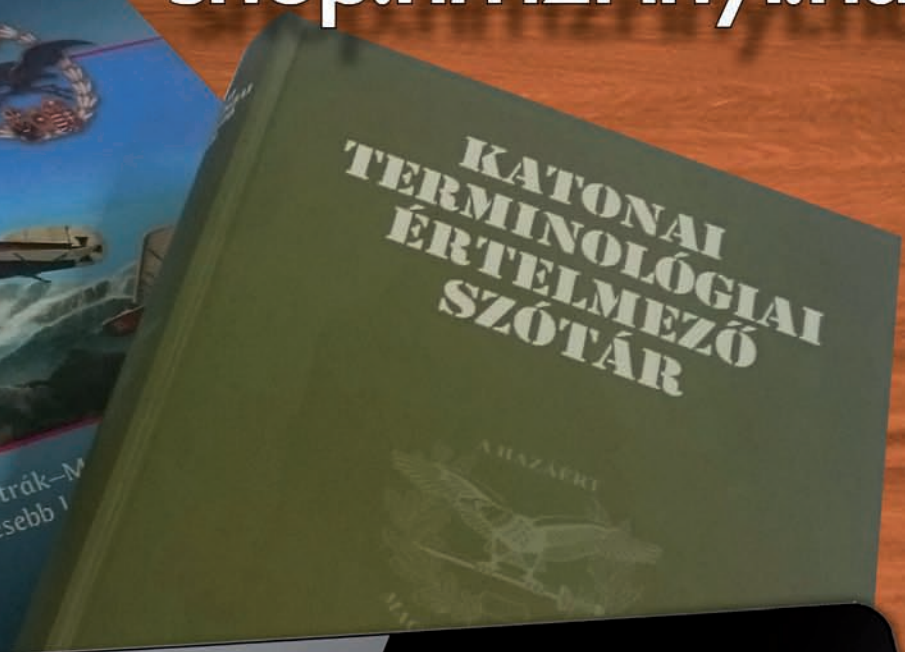
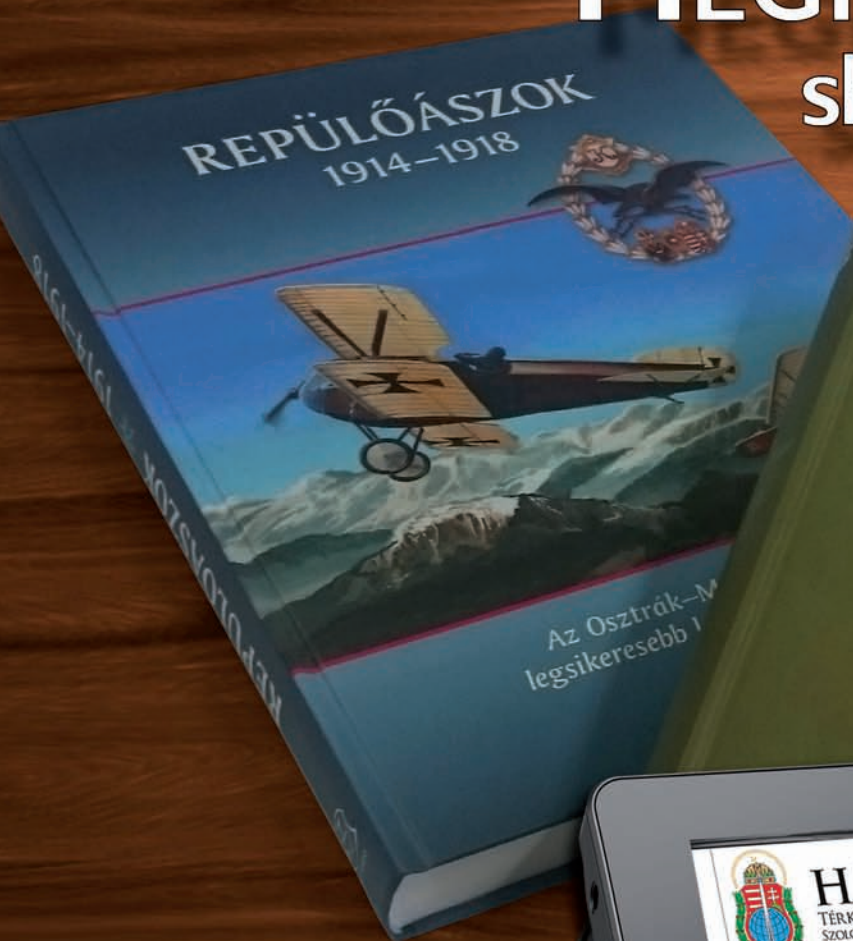
2015. augusztus 24. és szeptember 18. között elhunyt:

Pálfi Sándor ny. ezredes, a Magyar Honvédség halottja (66), Bozai István ny. ezredes, a Magyar Honvédség halottja (71), Szili János ny. ezredes, a Magyar Honvédség halottja (62), Lévay Gábor ny. ezredes (85), dr. Ábrahám László ny. ezredes (87), Gáspár József ny. ezredes (86), Madaras Péter Pál ny. ezredes (83), Bozó Károly ny. alezredes (83), Kertész Gyula ny. alezredes (76), Kókay György ny. alezredes (93), Krizs József ny. alezredes (80), Szabados Zoltán ny. alezredes (62), Fekete Géza ny. alezredes (84), Bedy László ny. alezredes (80), Király István ny. alezredes (86), Kosárhó István ny. alezredes (82), Malmarits Tamás ny. alezredes (72), Németh Ede ny. alezredes (89), Podani János ny. alezredes (93), Bene István András ny. alezredes (61), Bihal János ny. alezredes (84), Biró Imre ny. alezredes (88), Gál Jenő ny. alezredes (91), Kenesei Zoltán Kelemen ny. alezredes (87), Fábrián László ny. őrnagy (84), Komoly László ny. őrnagy (56), Sztolár György ny. őrnagy (81), Bartusch Géza ny. őrnagy (80), György Károly ny. őrnagy (81), Jankovics Ferenc ny. őrnagy (71), Portik László ny. őrnagy (94), Szilasi József Gábor ny. őrnagy

(61), Varga János ny. őrnagy (89), Molnár János ny. őrnagy (84), Papp János ny. százados (74), Tóth János ny. százados (61), Németh Zoltán ny. százados (66), Salamon Zoltán ny. százados (57), Balatoni Károly ny. százados (84), Fazekas Mihály ny. százados (70), Kozma Ferenc ny. törzsszászlós (74), Gombos József ny. törzsszászlós (78), Horváth Ferencné ny. törzsszászlós (62), Stark Károly ny. törzsszászlós (86), Kiss József ny. törzsszászlós (66), Török Ágnes ny. törzsszászlós (62), Kmetty László ny. zászlós (70), Csengeri Sándor ny. zászlós (67), Wolf Gyula ny. zászlós (70), Horváth Lajos ny. zászlós (67), Jakab Sándor ny. zászlós (66), Sinkó László ny. zászlós (70), Bíró Tibor ny. főtörzsrőrmester (51), Dorn Rezső ny. közalkalmazott (61), Fedor Sándor ny. közalkalmazott (75), Hományi Mátyásné ny. közalkalmazott (75), Patócs László ny. közalkalmazott (81), Nyitrai Zsolt Tamás ny. közalkalmazott (76), Biri Julianna ny. közalkalmazott (81), Horonicz Mária ny. közalkalmazott (76), Kodák Mihályné ny. közalkalmazott (79), Lupuk Jánosné ny. közalkalmazott (86), Ács Józsefné ny. közalkalmazott (80), Kasik Andrásné ny. közalkalmazott (71), Magyar Tivadarné ny. közalkalmazott (77), Oláh Józsefné ny. közalkalmazott (78).

EMLÉKÜKET KEGYELETTEL MEGŐRIZZÜK.

MEGNYITOTTUNK: shop.hmzrinyi.hu

Zrínyi Kiadó - HM Zrínyi Nonprofit Kft.

1087 Budapest, Kerepesi út 29/B

Nyitva tartás:

hétfő - péntek 8.00 - 15.30

Győr Edina

Tel.: 06 1 459 5373; 06 30 578 1048

E-mail: gyoredina@armedia.hu,

Magyar Renáta

Tel.: 06 1 459 5319; 06 30 632 7605

E-mail: magyarrenata@armedia.hu

HONVEDELEM.HU

A KATONAI HÍRPORTÁL

Látogasson el
hozzánk!

**FOTÓK, VIDEÓK,
HAZAI ÉS KÜLFÖLDI HÍREK, SPORT,
INTERJÚK ÉS MÉG
RENGETEG ÉRDEKESSÉG!**

HM ZRÍNYI
TÉRKEPÉSZETI ÉS KOMMUNIKÁCIÓS
SZOLGÁLAT (KÖZNEVELÉS) NONPROFIT KFT.

